

לוזית אודסר

אהבה, תורה וגבורה

רבי עקיבא, רשב"י ובר-כוכבא

פדריך לגנות

כתיבה וריכוז:

ד"ר לוזית אודסר, ראש מסלול הגיל הרך במכללת אורות ישראל.

שותפות בכתיבה:

ד"ר אילה פרידמן, מרצה במכללת אורות ישראל.
גליה גל.

ייעוץ תורני:

הרב יעקב אריאל שליט"א, רב העיר רמת גן.
הרבנית נחמה אריאל.
הרב פרופ' יצחק קראוס, נשיא מכללת אורות ישראל.
הרב ד"ר אוריאל טוויטו, ראש התמחות לתנ"ך במכללת אורות ישראל.

ייעוץ פדגוגי:

אסתר חטב – מפקחת ארצית על גני החמ"ד: יוזמה, ייעוץ וליווי פדגוגי.
ד"ר עידית ליוש, ראש מסלול הגיל הרך (לשעבר) במכללת אורות ישראל.

קרא, העיר ואישר:

הרב דוד עצמון, ממונה תושב"ע, תכ"ל ואישור ספרי לימוד במשרד החינוך.

קראו והעירו:

ד"ר חיים צבי אלבוים, ראש התמחות ארץ ישראל במכללת אורות ישראל.
ד"ר אביה גוטמן, ראש מסלול חינוך מיוחד במכללת אורות ישראל.
ד"ר מיכל בוטבול, מפקחת קדם יסודי מחוז מרכז.
חני אברהמי, מדריכה פדגוגית במכללת אורות ישראל.
יעל בוקסבוים, מדריכה פדגוגית במכללת אורות ישראל.
עירית דרנס, מרצה ומדריכה פדגוגית במכללת אורות ישראל.
נעה נויבירט, מרצה ומדריכה פדגוגית במכללת אורות ישראל.
חיה ליבשיץ, גננת.
טליה נתנזון, גננת.

קראו ותרמו מעצותיהן:

רחל סלייטר - מפתחת תוכניות לימודים לגני החמ"ד.
בת שבע מלכה - מדריכה ארצית.
תמר זקס - מפתחת תוכניות לימודים.
צביה בר שלום - מדריכה ארצית.

ערכת לשון:

גליה גל.

עיצוב ועריכה גרפית:

גליה גל.

תמונות ואיורים:

תמונת הכריכה והשער - wirestock/freepik
רועה צאן - עמ' 11 - Terd486/stock.adobe
מערה - עמ' 37 - susanafh/stock.adobe
ברכוכבא - עמ' 48 - rudall30/stock.adobe
שדה חיטה - עמ' 56 - wirestock/freepik

הדפסה:

דפוס ש.ה.ר. רחובות, תשפ"ב.

גננות יקרות מאד!

אנו שמחים להעניק לכן את המדריך "אהבה, תורה וגבורה" על רבי עקיבא, רשב"י, בר כוכבא וספירת העומר. הרצון לכתוב את המדריך נבע מצורך בתוכנית שתעזור לנו, הגננות המחנכות לגיל הרך, להבין את התקופה שלאחר חורבן בית המקדש השני, להכיר את גדולי הדור, ללמוד עליהם וללמוד מהם.

מתוך המדרשים הרבים המוצעים בתוכנית, אפשר לחוש את הלכי הרוח של התקופה, ואת הדילמות הערכיות שהיו בימים ההם (וממשיכות להעסיק אותנו גם בדור שלנו). אפשר גם להתפעם ממסירות הנפש של רבותינו להעביר את שושלת התורה, גם בתקופה של גזרות קשות האוסרות על לימוד תורה וסמיכת חכמים חדשים.

התכנית מאפשרת מעורבות רגשית, ביטוי אישי של הילדים בתחומי תוכן שונים בחיי הגן ומאפשרת הקנייה רלוונטית של הערכים - ממש נכסי צאן ברזל.

הסיפורים במדריך מפגישים אותנו עם ערכים ומצוות, נוטעים תחושת הזדהות ומקנים כלים לביסוס הקשר לרצף הדורות בעם ישראל. המדריך יכול ללוות את הלימוד לאורך השנה כולה בהתאמה למועדי ותקופות השנה.

את המדריך שבידיכן, מלווה אתר ובו מאגר של סרטונים המרחיבים למידה וחקר כמו צילומי מטבעות, סרטונים על עבודת בית המקדש והנפת העומר, עבודת רועה הצאן. כמו כן יש מאגר של שירים ופיוטים הקשורים לנושא.

אנו מבקשות להודות לד"ר לוזית אודסר, ראש מסלול הגיל הרך במכללת אורות ישראל, על ההיענות לבקשתנו, על כתיבת המדריך ועל שיתופי הפעולה. ד"ר לוזית, עשתה עבודה רצינית, רחבה ומעמיקה, המאפשרת לנו המבוגרים ללמוד, להרחיב ולדייק את ידיעותינו.

תודה לגליה גל, על ליווי ועריכת המדריך והאתר.

תודה לצוות המדריכות: בת שבע מלכה, צביה בר שלום, רחל סלייטר, תמר זקס על שקראו, העירו והביעו דעותיהן.

בהצלחה רבה!

אסתר חטב

מפקחת ארצית גני ילדים בחמ"ד

שוש נגר

ראש מינהל החינוך הממלכתי-דתי

גננות החמ"ד היקרות,

רעיון יפה הועלה ע"י ד"ר לוזית אודסר הי"ו להכין מערך מפורט על דמותו של ר' עקיבא שתלוה את גן הילדים במשך כל השנה.

דמותו הרב-גונית של ר' עקיבא אכן מתאימה לעונות השנה השונות, היותו רועה צאן, מידותיו, שקידתו בתורה שהחלה בגיל מבוגר, בקיאותו בכל חלקי התורה עד שכל התורה שבע"פ היא אליבא דר"ע, המדרשים, המשניות, הברייתות, וכן תורת הנסתר.

הוא היחיד שנכנס לפרדס הנסתר ויצא בשלום. תלמידיו – גדולי התנאים וביניהם רשב"י תלמידו בנגלה ובנסתר, תמיכתו בבר כוכבא, ומסירות נפשו על לימוד התורה, עליה הוצא להורג על קידוש ה'.

מסירותה לתורה של אשתו רחל, שעזבה את כל טוב בית אביה כדי לגדל ת"ח כר"ע. וכך גם דמות תלמידו רשב"י.

כל אלו יש בהם כדי לשמש דוגמא ומופת גם למבוגרים, ק"ו לילדים. המערך מציע לגננת דרכים פדגוגיות כיצד להעביר את המסרים, ביניהם מורכבים, לילדי הגן.

יישר כוחה של הד"ר לוזית אודסר על עבודתה החשובה וברכת הצלחה לגננות. ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה.

בברכת התורה,
הרב יעקב אריאל, ר"ג

מחנכות יקרות,

זכות גדולה למכללת אורות ישראל שבין ההתמחויות השונות במכללה, כלולה ההתמחות המכשירה מחנכות לגיל הרך. התמחות זו מקיימת את דברי המדרש על הפסוק הידוע: "הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מידי דברי בו זכור אזכרנו עוד..." (ירמי', לא, יט).

המדרש בילקוט שמעוני דן בגיל "ילד השעשועים": "אי זהו ילד שעשועים בן שתים בן שלש שנים רבי אחא בשם רבי לוי בר סיוסי בן ארבע בן חמש שנים". על פי שתי הדעות, ילד השעשועים קרוי בלשון מקצועית הגיל הרך.

עיון בפשט הפסוק מעלה שאלה, והרי זה משל לעם ישראל ולא רק לילדים הרכים? התשובה היא שהפסוק מגלה את חיבתו הגדולה והמוחלטת של הקב"ה לעם ישראל, ובחר הנביא בדימוי לילד, ומדוע? ילד מסמל את חוסר הקיבעון ואת הדינמיות שבחיים.

הקב"ה מחבב את עם ישראל, אף כשאינם עושים רצונו של מקום – כי זה לא טבעם, הם בתנועה לקראת השלמות, כפי שילד הוא בתנועה מתמדת ובהתחדשות תמידית. התחדשות זו גורמת לילד צימאון להרחבת הידע ורצון לדבק בקב"ה.

מדריך זה, מקרב ליבותיהם של ילדי השעשועים לקב"ה ע"י התדבקות בדמויות ההוד של עם ישראל. רבי עקיבא ורבי שמעון בר יוחאי כאנשי תורה, שמסרו נפשם על לימוד תורה, והגיבור הלאומי בר כוכבא. המדריך לגננת 'אהבה תורה וגבורה' הוא חלק מתשתית של מרכז יהדות לגיל הרך 'דע ילד' המוקם במכללת אורות ישראל, ואנו תקווה שנזכה להמשיך להרחיב ידע לילדי ישראל בעומקה של תורה.

מכללת אורות ישראל מודה לכל השותפים, לגב' אסתר חטב, מפקחת ארצית של גני הילדים בחמ"ד, על הפניה ועל שיתוף הפעולה בכתיבת המדריך, לצוות המדריכות בחמ"ד על קריאה ומתן הערות, לגליה גל על עריכת המדריך והאתר המלווה אותו, לצוות מרצי מכללת אורות על יעוץ מקצועי, ומייחלת שנזכה להתחדש ולהרוות צימאון לדברי תורה.

בברכה,

ד"ר לוזית אודסר

ראש מסלול הגיל הרך
מכללת אורות ישראל

הרב פרופ' יצחק קראוס

נשיא מכללת אורות ישראל

עבנה המדריך

מדריך זה נועד לכל העוסקים בחינוך בגיל הרך במסגרות השונות. למחנכי הגנים, גני החינוך מיוחד, וכיתות היסוד בבית הספר¹. המדריך עוסק בערכים, באהבת האדם, באהבת התורה ובגבורה. ערכים אלו מגולמים בשלוש דמויות המופת רבי עקיבא, רבי שמעון בר יוחאי ובר כוכבא. המדריך עוסק בשלוש הדמויות האלו, הקשורות ל"ג בעומר, ויחד עם זאת המדריך מבקש ומציע דרכים לעסוק בדמותו של רבי עקיבא ובמשנתו במהלך השנה כולה.

מטרות המדריך²

- היכרות עם דמותם של אנשי התורה רבי עקיבא ורשב"י ועם דמותו ופועלו של בר כוכבא.
- עיסוק בספירת העומר.
- טיפוח ערכים דתיים כמו אהבת תורה, אהבת הרע ואהבת הארץ.
- טיפוח צפייה לגאולה שלמה ולבניין בית המקדש.

במדריך ארבעה חלקים:

א. רבי עקיבא: חלק זה מחולק לשני פרקים: הראשון עוסק בסיפור ראשיתו של ר' עקיבא, והשני עוסק במשנתו של רבי עקיבא בהקשרים משמעותיים.

ב. רבי שמעון בר יוחאי.

ג. בר כוכבא.

ד. ספירת העומר ול"ג בעומר.

כל חלק בדפי המדריך צבוע בצבע המייחד אותו.

כל חלק נפתח במבוא על הדמות שבה הוא עוסק, ולאחר מכן הוא נחלק ליחידות.

בראש כל יחידה מובא חלק מהמדרש בעברית (מתורגם מארמית במידת הצורך), כפי שהוא מופיע בספרות חז"ל. ולאחריו הסבר קצר לגנת על תוכן היחידה, על הרעיונות והערכים הטמונים בה ועל משמעותם.

בנוסף ישנה הצעה, **המודגשת בצבע ירוק**, לשילוב הסיפור במהלך השנה, או הדרכה להתאמת היחידה לילדי הגן.

כל מדרש עובד לסיפור המתאים לילדי הגן.

המדריך מאפשר לספר את הסיפור ברצף, או לשלב **שאלות שהודגשו בצבע כחול**, את כולן או חלקן, בהתאם לרמת התפתחות הילדים ולשיקול דעתך.

בסוף כל יחידה ישנן הצעות לעיסוק בעוגני הגן, הצעות לדיון, חקרנות, יזמות, יצרנות וביטוי עצמי. הצעות נוספות ופעילויות נלוות ממתונות לך באתר המלווה את המדריך.

1 המדריך נועד לכלל המחנכים אבל כיוון שרוב העוסקים במלאכת החינוך בגיל הרך הן גננות, פנינו בדברינו אליהן.

2 מתוך "עשייה חינוכית בגן הילדים - קווים מנחים לצוות החינוכי", בהוצאת משרד החינוך.

תוכן העניינים

3	פתחי דברים
6	מבנה המדריך
9	רבי עקיבא
9	מבוא לדמותו של רבי עקיבא
10	פנייה לגנת
11	פרק א - מעשה ברבי עקיבא: סיפור ראשיתו
12	יחידה 1 עקיבא רועה הצאן
15	יחידה 2 רבי עקיבא לומד תורה
18	יחידה 3 רבי עקיבא גדול התנאים
21	פרק ב - משנתו של רבי עקיבא
21	יחידה 1 ואהבת לרעך כמוך
24	יחידה 2 ביקור חולים
27	יחידה 3 הכל לטובה
29	יחידה 4 מעשה בחכמים שהיו מסובין בבני ברק
33	יחידה 5 חורבן וגאולה
37	רבי שמעון בר יוחאי (רשב"י)
37	מבוא לדמותו של רשב"י
39	יחידה 1 רשב"י ובנו במערה
44	יחידה 2 רשב"י ול"ג בעומר
48	בריכותבא
48	מבוא לדמותו של בריכותבא
49	פנייה לגנת
50	יחידה 1 מרד בר כוכבא
53	יחידה 2 שחרור ירושלים
56	ספירת העומר ול"ג בעומר
56	יחידה 1 ספירת העומר
62	יחידה 2 ל"ג בעומר

האתר המלווה את המדריך

מדריך זה מלווה באתר אינטרנט עשיר בתכנים ובהצעות לפעילות.

האתר נועד לגלישה באמצעות מחשב (נייד/נייח). גלישה בטלפון לא תאפשר צפייה נוחה ומועילה באתר. לאורך המדריך כולו, בסוף כל יחידה, שזורים ברקודים מעין זה, המפנים ישירות למאמרים, סרטונים, קבצים להורדה והצעות לפעילויות שונות.

ניתן להגיע לאתר בשתי דרכים:

- א. להקליד בשורת הכתובת בדפדפן (במחשב): bit.ly/lag-baomer-hemed
- ב. לסרוק באמצעות הטלפון החכם את הברקוד הנמצא בדף זה, ולשלוח לעצמך את כתובת הדף מהטלפון למחשב, באמצעות הדוא"ל או הווטסאפ.

טבוא לדמותו של רבי עקיבא

"אמר לו (רבי דוסא): אתה הוא עקיבא בן יוסף, ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו?
שב, בני, שב, שכמותך ירבו בישראל". (יבמות טז, ע"א)

רבי עקיבא היה גדול התנאים, ענק ברוח וביכולת מנהיגות, שאמרותיו ופסקי הליכותיו הרבות מיני ספור מופיעים בכל ספרות חז"ל. רבי עקיבא, הוא עקיבא בן יוסף (לפי הדעה המקובלת היה בן למשפחת גרים), שנולד בסוף ימי בית שני והיה עד לחורבנו. בנעוריו היה רועה צאן והחל ללמוד תורה בשנתו הארבעים.

מקום מגוריו העיקרי של רבי עקיבא היה בני-ברק, ועשרים שנה לאחר חורבן בית המקדש מנו אותו בין גדולי חכמי בית הדין הגדול ביבנה. רבי עקיבא היה נכבד בעיני הנשיא רבן גמליאל ומגדולי חבריו היו רבי אלעזר בן עזריה, רבי יוחנן בן נורי, רבי טרפון, רבי יוסי הגלילי ורבי ישמעאל בן אלישע. רבי עקיבא הוא יסוד התורה שבעל פה. תלמידיו, התנאים ר' מאיר, ר' יוחנן, ר' נחמיה, ר' יהודה ורשב"י, הם שהעבירו את תורתו לכל הדורות הבאים. רבי עקיבא חידש דרך לימוד והתבוננות לעומקם של פסוק, הלכה ומדרש. הוא לימד וחינך תלמידים רבים לאורה של דרכו ואף הוסיף דרכי לימוד וחינוך.³

רבי עקיבא הוצא להורג על ידי הרומאים בערך בשנת 136 לספירה, לאחר שהקהיל קהילות ברבים, לימד תורה בזמן גזירות השמד של אדריאנוס ותמך במרד בר כוכבא. רבי עקיבא היה תלמידם של ר' אליעזר בן הורקנוס ור' יהושע בן חנניה, ומשמשו של ר' נחום איש גמזו, אשר ממנו למד את עיקר דרכו במדרש התורה וכמוהו אמר "לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב" (ברכות ס', ע"ב). אמירה זו משקפת את רוח דמותו ומשנתו: האופטימיות שלו, ראיית הטוב בכל מצב, הבנת תהליכים ארוכים וכואבים ומתן דגש על הטוב שבתהליך, ועל סופו הטוב, מתוך אמונה שלימה שהכל מאת הקב"ה - מתומצתים באמירתו "כל דעביד רחמנא לטב עביד" ("כל שעושה הרחמן לטובה עושה"). ראיית הטוב שבמעשיו של הקב"ה מובילה את רבי עקיבא להצביע על הפסוק "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא י"ט, י"ח) כעל פסוק מרכזי בתורה.

דמותו יוצאת הדופן של רבי עקיבא הביאה את הרב קוק לכנותו בשם "איש האהבה" - דמות שמתמזגות בה כל האהבות: האנושית, הלאומית והאלוהית ביחד (עולת ראייה חלק ב', עמ' ד').

³ לפי אנציקלופדיה יהודית 'דעת'.

עוד על דמותו של רבי עקיבא ראו:

א. ז' פרנקל, דרכי המשנה, ירושלים תשי"ט, עמ' 118.

ב. ש' ספראי, רבי עקיבא בן יוסף - חייו ומשנתו, ירושלים תשל"א, עמ' 9.

ג. ב' לאו, חכמים, ב, ירושלים תשס"ז, עמ' 179.

לחננת

חלק זה של המדריך, העוסק בראשיתו ובמשנתו של רבי עקיבא, מביא גירסה משולבת של מקורות חז"ל ללימוד ועיסוק בגן הילדים.

פרק א - מביא את סיפור ראשיתו של רבי עקיבא, איש התורה וגדול התנאים, בשלוש יחידות הקשורות זו בזו.

פרק ב - מביא ממשנתו של רבי עקיבא ומחולק לחמש יחידות שאינן קשורות האחת לשנייה, וניתן לעסוק בהן בכל זמן המתאים לך.

עיסוק בדמותו של רבי עקיבא ובמשנתו, בונה רובד נוסף בעולם הערכי-דתי של הילד. כדי שהלימוד יהיה משמעותי, מומלץ שדמותו ומשנתו ילוו את הילד במהלך השנה כולה, בהקשר לנושאים הנלמדים בגן או בהקשר למעגל השנה. ניתן לעסוק במהלך השנה בכל היחידות או בחלקן, ניתן גם לעסוק בכל יחידה בהקשר המומלץ במדריך, או בכל הקשר משמעותי אחר - לבחירתך.

פרק א - ניתן לספר על ראשיתו של רבי עקיבא בזמן בו מתחילים ללמוד תורה בגן, ולספר על מי שהתחיל ללמוד תורה בגיל מאוחר, ולמרות זאת התמיד ולמד תורה עד שנהיה לרב גדול מאוד.

פרק ב - משנתו של רבי עקיבא במעגל השנה:

א. ואהבת לרעך כמוך - ניתן לספר בחודש טבת בהקשר לעשרה בטבת, בסמוך ללימוד הפסוק בפרשת השבוע, או בשבוע החמ"ד.

ב. ביקור חולים - ניתן לספר במהלך חודשי החורף, או במועד אחר כאשר הנושא רלוונטי בגן, לשיקולך.

ג. גם זו לטובה - ניתן לספר במהלך חודשי החורף, ובכל מועד אחר, לשיקולך.

ד. החכמים שהיו מסובים בבני ברק - מומלץ לספר לקראת פסח.

ה. חורבן וגאולה - מומלץ לספר לקראת יום העצמאות, או לקראת יום ירושלים, או בכל מועד מתאים אחר.

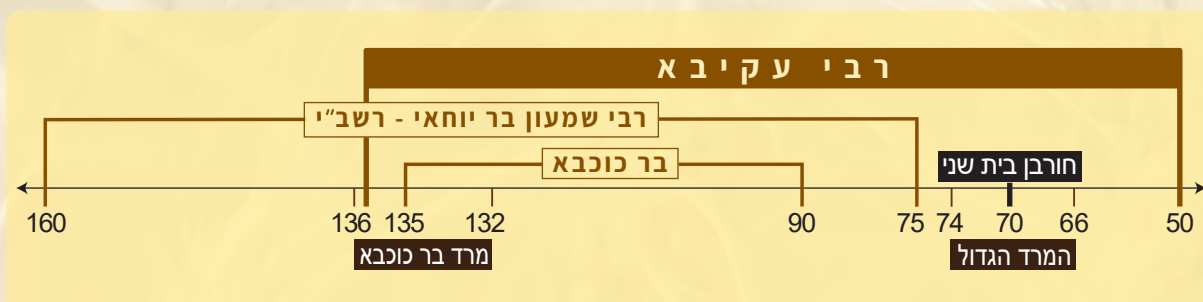
פעשה ברבי עקיבא: סיפור ראשיתו

רבי עקיבא, חי בתחילת דרכו באזור לוד בסוף ימי בית שני, והחל את דרכו כרועה צאן, בדומה למנהיגי האומה יעקב אבינו, משה רבינו ודוד המלך.

סיפור ראשיתו של רבי עקיבא מופיע בספרות חז"ל בשלוש גרסאות, שתיים מהן בתלמוד הבבלי. האחת משובצת בסוגיית 'היוצאים ברשות' שבמסכת כתובות (סב, ע"ב - סג, ע"א), העוסקת בתלמידי חכמים שעזבו את נשותיהם לתקופה ארוכה והלכו ללמוד תורה. גרסה שנייה מובאת במסכת נדרים (נ, ע"א) ודנה במשמעותו המדויקת של לשון הנדר. גרסה שלישית מובאת באבות דרבי נתן (אדר"נ), כביאור למשנה "והוי מתאבק בעפר רגליהם ושותה בצמא את דבריהם." המשנה מציגה מודל של דמות חכם המציב את לימוד התורה בראש סולם העדיפויות שלו, ושהיה לגדול בתורה אף שהחל את לימודיו כמבוגר המגדל את משפחתו בעוני.

המדריך מציג גרסה המשלבת בין שלוש גרסאות המקור [שילוב הגרסאות מתבסס על מאמרו של א' הנקין: צמיחתו של רבי עקיבא - הסיפור השלם].

עקיבא רועה הצאן

מסכת כתובות (סב, ע"ב - סג, ע"א) ומסכת נדרים (נ, ע"א)

רבי עקיבא רועה של כלבא בן שבוע היה. ראתהו בתו שהוא צנוע ומעולה. אמרה לו: אם אתקדש לך תלך לבית המדרש? אמר לה: הן. נתקדשה לו בצנעה. שמע כלבא-שבוע, הדירה הנאה מכל נכסיו. בימות החורף היו ישנים במתבן והיה מלקט תבן משערותיה. אמר לה: אילו היה בידי הייתי נותן לך ירושלים של זהב. בא אליהו ונדמה להם כבן אדם. וקרא על הפתח ואמר: תנו לי קצת תבן, שאשתי ילדה ואין לי במה להשכיבה. אמר רבי עקיבא לאשתו: ראי אדם זה שאפילו תבן אין לו. אמרה לו: לך לבית המדרש.

לגות

הסיפור מציג בתחילתו את רבי עקיבא כרועה צאן. רעיית צאן כשלב חניכה חשוב למנהיג הדור, חוזר בתיאור ראשיתן של דמויות מקראיות שהפכו למנהיגי ישראל. לדוגמה, יעקב שרעה את צאן לבן (בראשית, כט), משה רבנו שרעה את צאן יתרו (שמות, ג) ודוד המלך שרעה את צאן אביו ישי (שמואל א, יז). חז"ל קשרו קשר מיוחד בין רבי עקיבא ויעקב אבינו, שמצלול שמותיהם דומה ושם נשותיהן - רחל - זהה. בשני המקרים מסופר על רועי צאן שהיו בקשר עם בתו של בעל העדר, המעסיק של הרועה. הקשר של שניהם עם בנות האדון היה למורת רוחו של האב, אשר ניסה לחבל בו, אך למרות זאת לשתי נשים היה תפקיד מרכזי בחיי בעליהן. החיבור בין רבי עקיבא לרועי הצאן המקראיים קבע בתודעה את התנא רבי עקיבא במעמד של אבות האומה, ובהתאם לכך משנתו והשפעתו היו לדורו ולכל הדורות.

חז"ל ספרו לנו על חיי העוני של עקיבא ורחל. העוני מתסכל את עקיבא שאינו יכול להעניק לאשתו חיי עושר ורווחה, אשר אליהם הייתה רגילה בבית אביה. אליהו הנביא, המחופש לאדם עני, משקף להם מציאות קשה אף משלהם והיא זו המאפשרת להם התבוננות מחדשת במצבם, ובניית סולם ערכים שבראשו מעמידה רחל את לימוד התורה.

גנת יקרה,

סיפור ראשיתו של רבי עקיבא מחולק לשלוש יחידות בגלל אורכו. כדי לשמור על רצף סיפורי יש לייחד לו שלושה מפגשים שאינם רחוקים זה מזה. ניתן לספר על רבי עקיבא לקראת ל"ג בעומר או לעסוק בנושא בתחילת השנה, למשל כשמתחילים ללמוד חומש בראשית בגן, כדוגמה לאדם שלמרות גילו המבוגר, והעוני הקשה ממנו סבל, למד תורה והיה לגדול התנאים. שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

לפני הרבה שנים, כשבית המקדש השני עדיין עמד בירושלים, חי בארץ ישראל רועה צאן בשם עקיבא. עקיבא היה איש טוב לב ועדין. הוא טיפל בכבשים במסירות רבה: כאשר טלה ברח מן העדר וכמעט נפל לבור בשדה, הרים אותו עקיבא בעדינות והחזיר אותו לאמו, הכבשה.

עקיבא היה רועה מצוין, אך הכבשים לא היו שלו. הוא רעה את עדרי הצאן של איש עשיר ונדיב, ששמו כלבא שבוע, שקראו לו כך משום שהוא לא שמר את כספו הרב רק לעצמו. במשך שנים רבות הוא וכל בני משפחתו נהגו להזמין אליהם את עניי העיר לארוחות טעימות ומזינות, כדי שלא יירעבו ללחם. הארוחות האלה היו כל כך גדולות ומשביעות, עד שכולם ידעו שכל מי שנכנס אליו רעב כמו כלב, יצא שבע. וכך במהלך השנים דבק בו הכינוי 'כלבא-שבוע'.

יום אחד רחל, בתו של כלבא-שבוע, פנתה אל עקיבא ואמרה לו: "עקיבא, אבא רצה שאנשא לתלמיד חכם. אבל אני רוצה להתחתן איתך. למה אני רוצה להתחתן איתך, ולא עם תלמיד חכם? אני רואה את צניעותך, את מידותיך המעולות, את ההתנהגות הנעימה שלך לכבשים ואת היחס היפה שלך לכל אדם. ולכן אני רוצה להינשא לך. אבל אתה חייב להבטיח שתלך ללמוד תורה". עקיבא חיך, וענה לה: "אם ההתנהגות שלי והמידות שלי מוצאת חן בעיניך, למה אני צריך ללמוד תורה?" "כדי להיות אדם דגול צריכים את שני הדברים: צריך לשלב בין השכל ללב. צריך גם את חכמת התורה וגם מידות טובות", ענתה רחל. "אבל איך אלמד תורה? איני יודע לקרוא אות אחת".

אמרה לו רחל: "אני מבקשת שתנסה ללמוד. למעני ולמענך. אני בטוחה שתצליח ויום אחד תהיה גדול בתורה. אני מאמינה בך." עקיבא הבטיח לרחל שילמד תורה, והם נישאו.

אביה של רחל, כלבא-שבוע העשיר והנדיב, חרג הפעם ממנהגו. הוא כעס מאוד על שבתו התחתנה בסתר עם הרועה הבור. כלבא-שבוע ידע שעקיבא הוא איש בעל מידות טובות ורועה מצוין, אבל הוא רצה שרחל תתחתן עם תלמיד חכם הבקיא בתורה. הוא גירש אותה מביתו והחליט שהיא והרועה שלה, לא יקבלו ממנו שום עזרה או כסף.

רחל ועקיבא היו עניים מאוד. הם היו כל כך עניים שלא היה להם בית, ולכן הם נאלצו לגור במתבן - מחסן תבואה שיש בו הרבה קש. היה להם קר מאוד בחורף וחם מאוד בקיץ. מדי בוקר כאשר קמו משנתם, היה עקיבא מוציא אניצי קש משערה של אשתו האהובה, והצטער שהיא שהייתה רגילה לישון במיטה רכה והיה לה מספיק אוכל, ישנה עכשיו על ערימות קש ומסתפקת במעט האוכל שהצליחו לקנות. עקיבא הבטיח לרחל: "אילו היה לי כסף, הייתי מעניק לך תכשיט יקר כמו כתר יפה, ששמו 'ירושלים של זהב', שיקשט את שערך במקום קש." עיניה של רחל היו לחות מדמעות: "איני צריכה כסף או תכשיטים. הדבר הטוב ביותר שאתה יכול לעשות הוא ללכת ללמוד תורה, כמו שהבטחת לי".

יום אחד שמעו אדם קורא מבחוץ: "פתחו לי, פתחו את הדלת. אני צריך עזרה!" מיהרו רחל ועקיבא לפתוח את הדלת. איש עני מאוד, לבוש בבגדים בלים וקרועים, נכנס בהול וקרא: "מהר! מהר! אשתי ילדה תינוק, ואין לנו אפילו מעט קש שעליו נוכל להניח אותו!" רחל אספה וצררה במהירות את כל אלומות הקש שמצאה במתבן ונתנה לאיש. הוא הודה להם ורץ לאשתו ולתינוק שלו. רחל ועקיבא שמחו שיכלו לעזור לאדם אחר מהמעט שיש להם.

הם לא ידעו שהאיש העני לא היה אדם רגיל - היה זה אליהו הנביא מחופש לאדם. עקיבא חיך אל אשתו ואמר לה: "ראי, רחל. עד כמה שאנו חיים במחסור, יש אנשים עניים מאיתנו, שאפילו קש ותבן אין להם. אנו צריכים להודות לה' על מה שיש לנו, ועל שזיכה אותנו לעזור לאדם אחר ממה שנתן לנו".

הביטה בו רחל ואמרה לו: "עקיבא, אתה מוכרח ללכת לבית המדרש ולהתחיל ללמוד תורה".

לפניך מספר הצעות לפעילויות שונות בגן.
תוכלי להתאים את הרעיונות המובאים כאן לילדי הגן שלך, על פי רמת
התפתחותם ועל פי יכולותיהם. את מוזמנת להוסיף משלך וליצור פעילויות נוספות.

- **חקר:** הסיפור מזמן חקר של תפקיד הרועה והתכונות להן הוא נדרש בעבודתו זו.
שאלות לדוגמה:
- מה עושה רועה צאן?
- מה הרועה צריך לעשות כדי להיות רועה טוב?

• **ערכים ומידות:** ניתן לשוחח על ערך לימוד התורה לאור פסוקים המוכרים לילדים, למשל:
"ושיננתם לבניך", "והגית בו יומם ולילה".

• **מרחבי חיים וקהילתיות:** ניתן להרחיב את הדיון על המקומות בהם רואים את ערך לימוד
התורה בקהילה: כמו בית מדרש, ישיבה, מדרשה וכדו'.

הרחבה ופעילויות נוספות באתר

האתר מיועד לצפייה באמצעות מחשב נייד/נייד בלבד. ניתן להיכנס לאתר בשתי דרכים:
לסרוק את הברקוד באמצעות הטלפון הנייד, ולשלוח לעצמך את הקישור בדוא"ל
או בווטסאפ לפתיחה במחשב. אפשרות שנייה היא להקליד את הכתובת הרשומה מטה,
בשורת הכתובת בדפדפן (מומלץ להשתמש בדפדפן כרום).

רועה הצאן ועבודתו

bit.ly/shepherd-work

ביקור בבית מדרש

bit.ly/beith-hamidrash

רבי עקיבא לומד תורה

אבות דרבי נתן

בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום. פעם אחת היה עומד על פי הבאר. אמר: מי חקק אבן זו.

אמרו לו: עקיבא, אי אתה קורא "אבנים שחקו מים" (איוב יד, יט)? מיד היה רבי עקיבא דן: קל-וחומר בעצמו. מה רך פסל את הקשה. דברי תורה שקשין כברזל. על אחת כמה וכמה ישחקוהו את לבי שהוא בשר ודם. מיד חזר ללמוד תורה. הלך הוא ובנו וישבו אצל מלמדי תינוקות. אמר לו: רבי למדני תורה. אחז רבי עקיבא בראש הלוח, ובנו בראש הלוח. כתב לו אלף בית ולמדה. היה לומד והולך שלמד כל התורה כולה --- בכל יום ויום היה מביא חבילה של עצים. חציה מוכר ומתפרנס, וחציה מתקשט בה.

עמדו עליו שכניו ואמרו לו: עקיבא, אבדתנו בעשן. מכור אותן לנו, וטול שמן בדמיהן, ושנה לאור הנר. אמר להם: הרבה סיפוקים אני מסתפק בהן: אחד, שאני שונה בהן; ואחד, שאני מתחמם כנגדן; ואחד, שאני יכול לישון בהם."

הגעת

לפי המדרש, אירוע מכונן בשגרת יומו של רבי עקיבא כרועה צאן, הוא שיצר את המפנה שהביא את רבי עקיבא לידי לימוד תורה. בעודו רועה צאן ליד הבאר, הבחין שהאבן על-פי הבאר נחקקה מן המים שנטפו עליה במשך שנים רבות. הדבר הביאו לידי תובנה חדשה בדבר הסיכוי שנפתח לו עצמו לשינוי קיצוני בחייו.

התורה נמשלת למים חיים והלב - לאבן הקשה. דימוי התורה למים חיים מוכר לילדים ותואם את עולם המושגים שלהם, ולכן מוצגת כאן גרסה ששונה, אמנם, מגרסת המקור, אך תואמת לרעיון אותו הוא מעלה.

הלימוד המשותף של עקיבא יחד עם בנו אצל מלמד התינוקות מפגיש את הילדים עם דמותו של רבי עקיבא כבעל משפחה.

הלימוד המשותף עם בן צעיר יכול לעורר רגשות מורכבים. מצד אחד הזדהות ומצד שני תמיהה על איש מבוגר הלומד בגן/בכיתה א' כמו ילד קטן.

המדרש ממשיך ומציג את רבי עקיבא כמי שגר עם משפחתו ודואג לפרנסתם, גם אם היא מועטה ודחוקה. יחד עם זאת הוא עומד בהבטחתו לרחל ומתמיד בלימוד תורה בכל לילה ולילה, עד כדי כך שהעשן שיוצא מהמדורה שלאורה הוא לומד תורה בלילות, מפריע לשכנים. למרות העוני הקשה, רבי עקיבא ורחל היו שותפים למאמץ והסתפקו במועט כדי שרבי עקיבא יוכל להתקדם בלימוד התורה.

שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

באחד הימים יצא עקיבא לרעות את הצאן, והוביל את הכבשים אל באר המים לרוות את צמאונן. הוא החל לשאוב את המים מתוך הבאר, ופתאום שם לב, שאחת האבנים בבאר אינה כשאר האבנים - כולה מלאה חריצים ויש בה חורים כל כך גדולים, שהיא ממש חלולה.

תמה עקיבא ושאל את חבריו הרועים: "מה קרה לאבן הזו? איך ייתכן שהיא חלולה?" ענו לו חבריו: "המים שמטפטפים עליה בכל יום שחקו אותה: טיפה אחר טיפה, במשך שנים רבות, יצרו את החריצים והחורים."
חשב עקיבא בלבו: "איך זה ייתכן? הרי האבן כל כך קשה וחזקה, והמים מטפטפים עליה בעדינות. כיצד הם יכולים לשחוק אותה? ואז הבין בבת אחת: המים מטפטפים על האבן הקשה בכל יום, שוב ושוב ושוב, בלי להפסיק."
"וכי הלב שלי קשה יותר מהאבן?" חשב עקיבא, "התורה היא הרי כמו מים חיים. אנסה גם אני ללמוד כל יום מעט, אפילו רק אות אחת, מילה אחת, או פסוק אחד. אם אתאמץ בכל יום ואתמיד - אצליח ללמוד תורה". עקיבא החליט ללמוד תורה. הוא הלך יחד עם בנו לרב שמלמד ילדים, וביקש ממנו שילמד גם אותו.

איך, אתם חושבים, שעקיבא הרגיש כאשר ישב ללמוד בחברת בנו וילדים קטנים אחרים? לא היה אכפת לו שאולי זה נראה מוזר, שאיש כל כך בוגר יושב ולומד עם ילדים צעירים. הוא ידע שכדי ללמוד תורה עליו לדעת לקרוא ולכתוב. הוא למד ושינן יחד איתם אל"ף-בי"ת-גימ"ל, עד שהכיר את כל האותיות. אחר כך למד לצרף את האותיות למילים ואת המילים למשפטים.

עקיבא לא היה יכול לשבת וללמוד במשך כל היום כמו בנו והילדים האחרים. הוא היה צריך לעבוד קשה, כדי לפרנס את משפחתו:
הוא כבר לא היה רועה. הוא חטב עצים ומכר אותם בשוק. חלק מן העצים הוא השאיר לעצמו, כדי שיוכל להדליק בלילה אש ולהמשיך ללמוד לאור המדורה. השכנים כעסו: "עקיבא! המדורות שלך מפריעות לנו. כל הבית שלנו מתמלא בעשן וקשה לנו לנשום בגללך. נקנה ממך את העצים, ובכסף שניתן לך קנה שמן למנורה, ותוכל ללמוד לאור המנורה!". עקיבא סרב. הוא נזקק לעצים יותר מאשר לשמן.

איזה שימוש נוסף עקיבא עשה בעצים?

עקיבא ורחל היו עניים מאוד, ועקיבא השתמש במדורה גם כדי לחמם את הבית. על הגזעים שנותרו שכב לישון, כי כבר לא נשאר אפילו קש לשכב עליו. אבל עקיבא לא התייאש. הוא זכר שגם אם הוא טרוד בעול פרנסת המשפחה, וגם אם הלימוד קשה לו לפעמים, הוא יחזור וישנן עד שיידע לקרוא ולכתוב, כמו המים בבאר, שבכוח ההתמדה שלהם יכולים לחצוב אפילו באבן הקשה.

לפנייך מספר הצעות לפעילויות שונות בגן. תוכלי להתאים את הרעיונות המובאים כאן לילדי הגן שלך, על פי רמת התפתחותם ועל פי יכולותיהם. את מוזמנת להוסיף משלך וליצור פעילויות נוספות.

• **חקר ודיון:** על הבאר ותפקידה בחיי רועה צאן.

שאלות לדוגמה:

- מהי באר? איפה יש בארות?

- מתי למדנו על באר?

- מתי רועה צאן מגיע לבאר?

• **חקר:** הילדים יאספו מקורות מידע. יערכו ניסויים מדעיים הממחישים מושגים רלוונטיים: שאיבת מים, חלחול המים וכדו'.

• **יזמות ויצרנות במרחבי חיים:** חצר הגן כמרחב חינוכי: יוזמה של בניית באר בגן, תכנון הבאר, בחירת החומרים, בחירת המקום (הרחבה באתר).

• **למידה השתתפותית:** כוחה וחשיבותה של התמדה: מה הקשיים בעמידה בהחלטה שהתקבלה, המשמעת העצמית הנדרשת, המוכנות להתמודד גם כאשר לא מצליחים בפעם הראשונה, ומה השכר הצפוי למתמיד: הישג, תחושת הצלחה, עלייה בערך העצמי.

הרחבה ופעילויות נוספות באתר

האתר מיועד לצפייה באמצעות מחשב נייד/נייד בלבד. ניתן להיכנס לאתר בשתי דרכים: לסרוק את הברקוד באמצעות הטלפון הנייד, ולשלוח לעצמך את הקישור בדוא"ל או בווטסאפ לפתיחה במחשב. אפשרות שנייה היא להקליד את הכתובת הרשומה מטה, בשורת הכתובת בדפדפן (מומלץ להשתמש בדפדפן כרום).

בארות כמקור מים

bit.ly/wells-water-source

בניית באר בחצר הגן

bit.ly/well-outdoors

רבי עקיבא גדול התנאים

מסכת נדרים (נ, ע"א) ומסכת כתובות (סג, ע"ב)

הלך שתיים עשרה שנה, לפני ר' אליעזר ור' יהושע. לסוף שתי עשרה שנה בא לביתו. שמע לאותו זקן שאומר לה: עד כמה את נוהגת אלמנות חיים? אמרה לו: אם לי הוא שומע ישב שתיים עשרה שנים אחרות. אמר: אם כן ברשות אני עושה. חזר וישב שתיים עשרה שנים אחרות בבית המדרש.

כאשר בא, הביא עמו עשרים וארבעה אלף תלמידים. שמעה אשתו, יצאה לקראתו. [--] כשהגיעה אליו, נפלה על פניה ונישקה את רגליו. היו משמשו (או: תלמידיו) דוחפים אותה. אמר להם: עזבוה, שלי ושלכם - שלה הוא.

שמע אביה שהגיע אדם חשוב לעיר. אמר: אלך אליו, אולי יפר את נדרי. בא אליו. אמר לו [ר"ע]: האם נדרת על דעת ש[ניהיה] אדם חשוב? אמר לו: אפילו (אם היה יודע) פרק אחד, ואפילו הלכה אחת. אמר לו: אני הוא.

נפל על פניו ונשק לרגליו, ונתן לו חצי ממונו.

רבי עקיבא עזב את ביתו והלך לבית המדרש ברשות, בעידוד, בתמיכה, ואפילו ביוזמת רחל אשתו. המדרש חוזר ומדגיש שזו החלטה משותפת ורצון משותף, להציב את ערך לימוד התורה בראש סולם הערכים והעדיפויות, ולהגשים אותו גם במחיר יקר וקשה של עוני ובדידות, אותו שילמה רחל.

המדרש מביא את ההכרה הפומבית של רבי עקיבא בתרומתה המכרעת של רחל אשתו לעובדת היותו גדול בתורה ולתורה שלימד את כל תלמידיו. הכרה זו היא המענה והתגמול של רבי עקיבא להקרבה של רחל אשתו, שהרי בלי יוזמתה, דחיפתה ועידודה הוא לא היה מתחיל ללמוד, ובלי מתן רשותה - הוא לא היה ממשיך ללמוד ולא היה מצליח להגיע לדרגה כל כך גבוהה בלימוד התורה.

המדרש ממשיך בתיאור תהליך חזרתו בתשובה של כלבא-שבוע, שהתחרט על נדרו וביקש להתירו בעזרת הרב הגדול שהגיע לעיר, ורבי עקיבא עזר לו למצוא את הדרך לחזור בו.

שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

לגעת

עקיבא כבר ידע לקרוא היטב, ואז הוא למד את חמשת חומשי התורה. הוא קרא שוב ושוב ושינן, עד שלמד את כל התורה כולה. יום אחד אמרה לו רחל אשתו: "עקיבא, הגיע הזמן שתתקדם בלימוד התורה. כדאי שתלך ללמוד בבית המדרש של רבי אליעזר ורבי יהושע".

עקיבא ידע שרחל מציעה לו לנסוע רחוק מהבית וללמוד תורה, כי היא אוהבת אותו מאוד, אבל בית המדרש רחוק.

איך לדעתכם הרגיש עקיבא כשהבין שעליו לנסוע רחוק מביתו?

איך יעזוב את הבית? איך יעזוב את המשפחה? עקיבא אהב מאוד את משפחתו, והוא ידע שרחל והילדים יתגעגעו אליו. אבל הוא ראה שרחל מוכנה לוותר על טובתה - כדי שהוא ילמד תורה, והוא הבין שלימוד התורה חשוב מכל.

עקיבא נפרד מאשתו וילדיו ונסע לעיר רחוקה, ללמוד בבית המדרש של ר' אליעזר ור' יהושע. הוא למד שם במשך הרבה שנים, שתיים-עשרה שנים. בהתחלה למד פירושים לתורה ואחר כך הוסיף פירושים משל עצמו. כמו המים ששחקו אט-אט את האבן בבאר, כך תורת מים-חיים נכנסה לליבו של עקיבא, שעכשיו קראו לו רבי עקיבא.

וכך, רבי עקיבא נהיה למורה בעצמו. הוא התחיל ללמד תורה. הוא היה מורה כל כך טוב, שהתאספו סביבו תלמידים רבים. הם אהבו אותו מאוד והוא התפרסם כתלמיד חכם שמחדש חידושים. רחל שמעה גם היא על גדולתו של בעלה, ולמרות שהתגעעה אליו מאוד, היא שמחה שהוא מקיים את ההבטחה שהבטיח לה כשהתחתנו. הוא נהיה גדול בתורה, כמו שהיא ביקשה ממנו, ועכשיו כל תלמידיו נהנים מחכמתו. לאחר שעברו הרבה שנים, שתיים-עשרה שנים, החליט רבי עקיבא לחזור לביתו עם כל תלמידיו הרבים. הוא הגיע לדלת ביתו וכבר כמעט נכנס פנימה, ואז שמע שכן אומר לאשתו רחל: "מה זה? כל כך הרבה שנים את חיה בבדידות ובעוני. נאלצת לעבוד כל כך קשה! בעלך נהיה מפורסם וחשוב ואת יושבת לבד בבית בלי בעלך?"

מה, לדעתכם, רחל תענה לשכן?

רבי עקיבא שמע את רחל עונה לשכן: "אל תדאג לי. אם היו שואלים אותי, הייתי רוצה שבעלי ימשיך ללמוד וללמד תורה, אפילו עוד שתיים-עשרה שנים. אני שמחה שהוא שמח בלימוד התורה ומלמד כל כך הרבה תלמידי חכמים. זה הדבר החשוב ביותר".

מה, לדעתכם, יעשה רבי עקיבא?

רבי עקיבא שמע את דברי אשתו, והבין שהוא רוצה עוד ללמוד ולהעמיק בתורה, ושרחל אשתו מבינה זאת ומסכימה להתגעגע אליו עוד. הוא חזר מיד לבית המדרש, למד עוד הרבה שנים, עוד שתיים-עשרה שנים, ורק לאחר מכן חזר לביתו, כאשר עשרים וארבעה אלף תלמידים מלווים אותו. בכל העיר עברה השמועה, שהנה מגיע הרב הגדול וכולם יצאו לקבל את פניו בשמחה. כאשר רחל ראתה את רבי עקיבא בתוך כל ההמון, היא רצה אליו, נפלה לרגליו, ונישקה אותו בשמחה ובאהבה. תלמידיו של רבי עקיבא לא ידעו מי האישה המוזרה הזו, וניסו לגרש אותה. רבי עקיבא עצר אותם ואמר: "עזבו אותה! אל תגרשו אותה! שלי ושלכם - שלה הוא".

שלי ושלכם - שלה הוא. למה התכוון רבי עקיבא?

"כל מה שאני ואתם למדנו בתורה - הכל בזכותה! זאת אשתי, רחל. זו היא שהתעקשה שאלך ללמוד וללמד תורה וזויתרה לשם כך על טובתה שלה".

גם כלבא-שבוע, אביה של רחל, שמע שמגיע לעיר תלמיד חכם גדול, וביקש לפגוש אותו. כאשר בתו רחל התחתנה עם עקיבא הרועה, בניגוד לרצונו, הוא כעס מאוד והחליט שהוא לא יתן לרחל שום כסף. עכשיו הוא התחרט על כך. כאשר נודע לכלבא שבוע שהחכם הגדול רבי עקיבא הוא אותו עקיבא, רועה הצאן שרחל נישאה לו, הוא שמח מאוד ונתן לרחל בתו ולר' עקיבא מחצית מכל רכושו. רבי עקיבא שמח שעכשיו יש לו כסף, והוא יוכל להעניק לאשתו את התכשיט היפהפה והיקר 'ירושלים של זהב'.

לפניך מספר הצעות לפעילויות שונות בגן. תוכלי להתאים את הרעיונות המובאים כאן לילדי הגן שלך, על פי רמת התפתחותם ועל פי יכולותיהם. את מוזמנת להוסיף משלך וליצור פעילויות נוספות.

• **ביטוי אישי:** חרטה ובקשת סליחה בגן הילדים.

שאלות לדוגמה:

- מתי מבקשים סליחה?
- איך אפשר לבקש סליחה? הציעו דרכים שונות לבקש סליחה.
- שתפו: מתי ואיך אתם ביקשתם סליחה?

• **ערכים ומידות:** ניתן לדון בהכרת טובה - רבי עקיבא מכיר טובה לרחל על הקרבתה הרבה למענו ולמען ערך לימוד התורה. חשיבות הכרת הטובה והוקרת התודה בחיי היומיום - הן כלפי אנשים אחרים והן כלפי שמיא.

הרחבה ופעילויות נוספות באתר

האתר מיועד לצפייה באמצעות מחשב נייד/נייד בלבד. ניתן להיכנס לאתר בשתי דרכים: לסרוק את הברקוד באמצעות הטלפון הנייד, ולשלוח לעצמך את הקישור בדוא"ל או בווטסאפ לפתיחה במחשב. אפשרות שנייה היא להקליד את הכתובת הרשומה מטה, בשורת הכתובת בדפדפן (מומלץ להשתמש בדפדפן כרום).

שירים וסרטונים - רבי עקיבא

bit.ly/songs-rabi-akiva

צמיחתו של ר' עקיבא - הסיפור השלם

bit.ly/rabi-akivas-full-story

פישנתו של רבי עקיבא

יחידה 1

ואהבת לרעך כמוך

בראשית-רבה, נד, ז

בן עזאי אומר: 'זה ספר תולדות אדם' - זה כלל גדול בתורה.
רבי עקיבא אומר: 'ואהבת לרעך כמוך' - זה כלל גדול בתורה.

אגנות

אחד הביטויים הנעלים ביותר במערכת היחסים בין אדם לחברו הוא הפסוק בספר ויקרא (יט, יח): "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ אֲנִי ה'". בתלמוד הירושלמי ובספרות חז"ל מובא ויכוח בין רבי עקיבא לשמעון בן עזאי, מהו הפסוק המרכזי ביותר בתורה כולה.

רבי עקיבא אמר "ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה". בן עזאי, לעומתו, טען שהכתוב "זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם" (בראשית, ה, א) גדול וחשוב יותר. הדגש בדברי רבי עקיבא אינו רק על המילה "גדול", אלא בעיקר על המילה "בתורה". כלומר, אהבת הרע היא לא רק כלל חשוב מבחינה חברתית ואנושית, אלא זהו כלל לכל מצוות התורה. התורה שמצווה אותנו בציווי "וְאָהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים, ו) ובמצוות רבות נוספות, מתבססת על הצו המחייב לאהוב את הרע. ואכן, רבות ממצוות התורה הן פרטים של הכלל החשוב הזה. רבי עקיבא, שראה את הטוב במעשיו של הקב"ה והדגיש את הטוב שבמעשי האדם, כונה על ידי הרב קוק "איש האהבה" - דמות שמתמזגות בו כל האהבות: האנושית, הלאומית והאלוהית ביחד.

גנת יקרה,

הפרק העוסק במשנתו של רבי עקיבא, פותח בסיפור על הפסוק "ואהבת לרעך כמוך" שרבי עקיבא הצביע עליו כ"כלל גדול בתורה". הסיפור מדגיש ומחדד ש"ואהבת לרעך כמוך" הוא פסוק מהתורה ולא אמירה של רבי עקיבא, כמו שלעיתים טועים לחשוב, ובנוסף - מסביר את משמעות הפסוק לילדים. ניתן לעסוק ביחידה זו לקראת צום עשרה בטבת (בו החל המצור על בית המקדש הראשון), או למשל לקראת יריד חמ"ד של חסד'. מומלץ לפתוח את המפגש בהשמעת השיר "ואהבת לרעך כמוך". האתר המלווה מציע מגוון ביצועים לשיר.

שימי לב: הקטעים המודגשים בירוק מתאימים לרמת התפתחות גבוהה. ניתן לדלג עליהם, או ללמוד אותם, בהתאם להחלטתך.

שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

בבית המדרש ישבו חכמים ולמדו תורה. ביניהם ישב רבי עקיבא, ראש החכמים, שהיה עצום בתורה והנהיג את העם בזמן בו הוא חי. בבית המדרש נשמעו מלמולי שיחות ופרושי פסוקים. כל החכמים ותלמידיהם היו שקועים בלימוד התורה. לפתע קם אחד התלמידים ושאל בקול: "מאיזה פסוק בתורה לומדים הרבה מצוות? מהו הפסוק שקשור להכי הרבה מצוות? שבלעדיו אי אפשר להבין ולקיים הרבה מהמצוות?" דיברו החכמים ביניהם והתווכחו. כל אחד מהם הציע פסוק אחר שלדעתו הוא הכלל הגדול בתורה. לפתע, נעמד רבי עקיבא במרכז בית המדרש וחומש 'ויקרא' בידו. בבית המדרש השתררה דממה. ורבי עקיבא קרא מהתורה בקול גדול: "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעֲךָ כָּמוֹךָ". "ואהבת לרעך כמוך" הוא פסוק חשוב מאוד, שלומדים ממנו הרבה מאוד מצוות, הוא פסוק שהרבה מאוד מצוות קשורות אליו. ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה. חזר הדגיש ואמר רבי עקיבא.

"מי יכול להיות רַעַךְ? למה מתכוונים כשאומרים לאהוב את הרַעַךְ?" שאל התלמיד. "רַעַךְ יכול להיות חבר או חברה, אח או אחות, שכן או שכנה - כל אדם אחר. כשאנו מצווים לאהוב את הרַעַךְ, את האחר, הציווי הזה קשור למצוות רבות שהן מצוות של 'בין אדם לחברו' וקשורות להתנהגות בין אנשים, בין בני אדם.

איזה מצוות למשל? מצוות צדקה, מתנות עניים, ביקור חולים, והדרת פני זקן, כיבוד אב ואם, ועוד מצוות רבות מאוד, שאדם אחד מקיים כלפי אדם אחר. וגם מצוות 'לא תעשה', דברים שאסור לעשות: כמו האיסור לשקר, או לגנוב, או לרמות אנשים אחרים - כולן מצוות שקשורות ל'ואהבת לרעך כמוך'.

אם כך, הדרך לקיים מצוות "ואהבת לרעך כמוך" היא לקיים מצוות שבין אדם לחברו" סיכם רבי עקיבא.

"אבל למה דווקא הפסוק הזה הוא כלל גדול בתורה?" התעקש התלמיד. "רוב המצוות שאדם מקיים בחיי היום יום שלו הן מצוות של בין אדם אחד לשני, בין אדם לחברו, ובגלל שאלו בעצם רוב המצוות שאנו מקיימים, זהו 'כלל גדול בתורה'. יותר מכך: אלו מצוות שאפשר לקיים אותן רק כשיש אהבה וכוונה בלב. רק כשרוצים לשמח ולאהוב את האחר. המצוות שהן 'בין אדם לחברו' הן רבות יותר ודורשות כוונה לאהוב את האחר."

"עכשיו אני מבין למה זה כלל גדול בתורה," אמר התלמיד "אבל איך אפשר לקיים את הכלל הזה?" הוא שאל.

"בואו נחשוב ביחד, איך אנחנו עוזרים לאנשים?" השיב רבי עקיבא. "למשל 'מפני שיבה תקום'. לעזור לאנשים זקנים", ענה תלמיד אחד. "ולמה זו מצווה של 'ואהבת'?"

"כי אפשר לקיים את המצווה הזו רק עם כוונה לאהוב מישהו אחר, מישהו מבוגר" ענה תלמיד שני.

"גם ביקור חולים," הוסיף תלמיד שלישי "וגם לתת צדקה, כי מי שנותן כסף לאחר, שאין לו, עושה את זה מתוך כוונה לעזור לו. ככה הוא אוהב אותו" - ענו תלמידים אחרים. "מצוין!" אמר רבי עקיבא "נתתם דוגמאות מצוינות לקיום מצוות 'ואהבת לרעך כמוך'".

הלל הזקן, שהיה חכם וצדיק אמר: 'מה ששנאו עליך אל תעשה לחברך - זוהי כל התורה כולה.

כל היתר, הוא פירוש לזה בלבד'. למה אתם חושבים שהוא התכוון?"

"למשל, אם אני לא אוהב שלוקחים לי דברים בלי רשות, אז גם אני לא אקח למישהו אחר" ענה התלמיד.

"חשוב מאוד להשתדל כל הזמן, לא לעשות לאחרים את מה שאנחנו לא אוהבים שעושים לנו" סיכם רבי עקיבא "ולכך בדיוק התכוון הלל הזקן, שהיה נשיא הסנהדרין, כשאמר: 'מה ששנא עליך אל תעשה לחברך'. זו דרך נוספת וחשובה לקיים מצוות 'ואהבת לרעך כמוך' בכל יום".

אורח ואופיה

לפניך מספר הצעות לפעילויות שונות בגן. תוכלי להתאים את הרעיונות המובאים כאן לילדי הגן שלך, על פי רמת התפתחותם ועל פי יכולותיהם. את מוזמנת להוסיף משלך וליצור פעילויות נוספות.

• **ביטוי אישי:** קיום המצווה 'ואהבת לרעך כמוך' בחיי היומיום. שאלות לדוגמה:

- איך אנחנו מקיימים את מצוות 'ואהבת לרעך כמוך' בגן? (הגן כקהילה)
- איך את/ה מקיים/ת את מצוות 'ואהבת לרעך כמוך' במשפחה? (הגן כקהילה)

• **קהילתיות:** הצעות להקמת פרויקט 'ואהבת' בשיתוף ההורים והקהילה.

הרחבה ופעילויות נוספות באתר

האתר מיועד לצפייה באמצעות מחשב נייד/נייד בלבד. ניתן להיכנס לאתר בשתי דרכים: לסרוק את הברקוד באמצעות הטלפון הנייד, ולשלוח לעצמך את הקישור בדוא"ל או בווטסאפ לפתיחה במחשב. אפשרות שנייה היא להקליד את הכתובת הרשומה מטה, בשורת הכתובת בדפדפן (מומלץ להשתמש בדפדפן כרום).

מאמר: ואהבת לרעך כמוך

bit.ly/article-ve-ahavta

משחקי התאמת כרטיסים

bit.ly/matching-cards

ביקור חולים

מסכת נדרים מ, ע"א

מעשה בתלמיד אחד מתלמידי רבי עקיבא שחלה,
ולא נכנסו חכמים לבקרו. נכנס רבי עקיבא לבקרו.

ובשביל שכיבד וריבץ לפניו חיה. אמר לו: רבי, החייתני.
יצא רבי עקיבא ודרש: כל מי שאינו מבקר את החולה

כאילו שופך דמים וכל המבקר את החולה גורם לו שיחיה,
וכל המבקר את החולה, מבקש עליו רחמים שיחיה.

לגעת

מצוות ביקור חולים היא מצווה חשובה מאוד. למרות שהיא לא מפורטת במפורש בתורה, חז"ל הרבו לדון בה. הפעם הראשונה בה אנו פוגשים דיון של חז"ל במצוות ביקור חולים, היא בתחילת פרשת וירא, לאחר שאברהם אבינו מל את עצמו ואת בני ביתו: "וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֲלוֹנֵי מְמָרָ וְהוּא יֹשֵׁב פְּתַח הָאֵקֶל, כָּחֵם הַיּוֹם" (בראשית יח, א). רש"י: "לבקר את החולה... יום שלישי למילתו היה ובא הקב"ה ושאל בשלומו". מכאן למדו חז"ל על מידותיו של הקב"ה, שלימד על חשיבות ביקור חולים. המשנה מונה מצוות שאין להן שיעור (אין מינימום או מקסימום פעמים שצריך לקיים אותם): "אלו דברים שאין להם שיעור: הפאה, והביכורים, והראיון, וגמילות חסדים, ותלמוד תורה" (מסכת פאה, א, א). הגמרא משייכת את מצוות ביקור חולים לגמילות חסדים. הגמרא מוסיפה שהמבקר חולה כאילו לוקח חלק מחוליו (כל המבקר חולה נוטל אחד מששים בצערו [נדרים ל"ט, ע"ב]), ובכך מקל עליו ועוזר לו להחלים. מהמדרש על רבי עקיבא שהלך לבקר את תלמידו החולה, למדו חז"ל שהמבקר חולה עוזר לו במילוי צרכיו ומבקש עליו רחמים.

גנת יקרה,

ביקור חולים היא אחת המצוות דרכם מחנכים לקיום מצוות "ואהבת לרעך כמוך". במהלך חודשי החורף בהם נפוצות מחלות החורף מומלץ לעסוק במצוות ביקור חולים ואף לבנות יחד עם ילדי הגן "נוהל ביקור חולים" הכולל למשל תשומת לב לכך שילד לא הגיע לגן, בירור מצבו הבריאותי, בדיקה האם משהו יכול לבקרו או לדבר איתו בטלפון, הכנת ציור לילד החולה ותפילה לרפואתו. התפילה לרפואה היא הזדמנות לחנך את הילד לפנות בתפילה לקב"ה. בעת צרה אפשר לפנות בכל שפה ובכל דרך. ניתן כמובן לעסוק בנושא בהזדמנויות שונות לאורך השנה כולה.

שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

רבי עקיבא היה גדול מאוד בתורה, והיו לו הרבה מאוד תלמידים. פעם אחת תלמיד של רבי עקיבא, נחמיה, היה חולה ולא הגיע כהרגלו ללמוד בבית המדרש. רבי עקיבא שאל את תלמידיו: "היכן נחמיה?" תלמידיו הסתכלו זה בזה, משכו בכתפיהם וענו: "אנחנו לא יודעים". "אף אחד מכם לא הלך לבקר אותו ולבדוק מה שלומו?" תהה רבי עקיבא. השתררה שתיקה לא נעימה.

"איך זה ייתכן? תלמידי חכמים שאינם מבקרים את חברם החולה?" רבי עקיבא שאל את עצמו. "אולי הם שקועים כל כך בלימוד התורה, שאפילו לא שמו לב שנחמיה לא הגיע לבית המדרש?"

הרהר רבי עקיבא בדבר, ואמר לעצמו: "מצוות ביקור חולים חשובה מאוד. אני צריך להסביר זאת לתלמידים שלי. איך אעשה זאת?"

רבי עקיבא קם ממקומו בבית המדרש, הפסיק את שיעור התורה ויצא לדרכו. "לאן הוא הולך?" שאלו תלמידיו זה את זה. רבי עקיבא הלך לביתו של נחמיה החולה. "מה זה? מה הוא עושה?" שאל תלמיד אחד. "מקיים מצוות ביקור חולים" ענו לו חבריו.

כאשר רבי עקיבא הגיע לחדרו של נחמיה. מיד כשנכנס שם לב שהחדר אינו מסודר. צלחות וכוסות מלוכלכות היו מונחות באי סדר ובחדר שרר ריח לא נעים. נחמיה שכב מנמנם במיטתו והשתעל מדי פעם.

רבי עקיבא ניגש למטבח והרתיח מים כדי להכין לנחמיה משקה חם. לאחר מכן נכנס שוב לחדרו של נחמיה, ובשקט סידר את החדר. פינה ממנו את הכלים המלוכלכים, טאטא את רצפת החדר ולבסוף פתח את החלון לרווחה, כדי שייכנס לחדר אוויר רענן ונקי.

כאשר סיים רבי עקיבא את מלאכתו, ישב לצד מיטתו והחל להתפלל לרפואתו. נחמיה פקח את עיניו, הסתכל בפליאה בחדרו הנקי והמאוורר, ואז הביט ברבו האהוב והבין שרבי עקיבא בא לבקרו, דאג לו והתפלל עליו.

מיד הרגיש טוב יותר וקרא: 'רבי, הַחַיִּיתֵנִי! החזרת אותי לחיים!'. כאשר יצא רבי עקיבא מביתו של נחמיה, אמר לתלמידיו: "דעו לכם, תלמידיי, כל מי שמבקר את החולה, כאילו הוא מרפא אותו!".

התלמידים התפלאו: "מה זאת אומרת? הרי בדרך כלל מי שעוזר לנו להחלים ולהתרפא הוא הרופא. איך מי שמבקר את החולה יכול לרפא אותו?"

ורבי עקיבא הסביר: "לכל אחד מאיתנו חשוב מאוד שיטפלו בו וישימו לב אליו. במיוחד כשאנחנו חולים וחלשים אנו רוצים שיתפללו עלינו ויבקשו עבורנו מהקב"ה רפואה שלמה. לכן מצוות ביקור חולים כל כך חשובה. כאשר שמים לב לחולה, באים לבקר אותו, מתפללים לרפואתו, שואלים אותו איך הוא מרגיש - עוזרים לחולה להרגיש טוב יותר, ובהרבה מקרים זה גם עוזר לו להחלים ולהרגיש שחזר לחיים."

הנהנו התלמידים וחשבו בליבם: רבי עקיבא באמת חכם מאוד וגדול מאוד בתורה. ובנוסף, הוא גם צדיק גדול, כי הוא מבין איך לעזור לאנשים אחרים. הוא מקיים בעצמו את הכלל הגדול שכתוב בתורה - 'ואהבת לרעך כמוך'.

לפנייך מספר הצעות לפעילויות שונות בגן.
תוכלי להתאים את הרעיונות המובאים כאן לילדי הגן שלך, על פי רמת
התפתחותם ועל פי יכולותיהם. את מוזמנת להוסיף וליצור פעילויות נוספות.

• **ביטוי אישי:** מצוות ביקור חולים.

שאלות לדוגמה:

- איך אפשר לעזור לחבר חולה להרגיש טוב יותר?
- איך אפשר לשמח חבר חולה?

• **למידה במרחבי חיים:** יצירת סביבה חינוכית המביאה את המצווה לידי ביטוי - בפינת המשפחה, בלוח המודעות, תיבת מכתבים וציורים לילד החולה.

• **יזמות וקהילתיות:** מה ניתן ללמוד ממעשיו של רבי עקיבא ואיך אפשר ליישם אותם בגן (לשים לב מי לא בא לגן, לבדוק אם מישהו יכול לבקר אותו? להתפלל עליו, וכו').

• **רלוונטיות ומשמעות:** היום בעידן של מחלות מדבקות, לא תמיד ניתן לבקר חבר. כדאי לעודד את ילדי הגן להתקשר אל חבר שלא הגיע. ניתן לחלק מדבקה מיוחדת לילד שהתקשר להתעניין בשלום חבר שחלה.

הרחבה ופעילויות נוספות באתר

האתר מיועד לצפייה באמצעות מחשב נייד/נייד בלבד. ניתן להיכנס לאתר בשתי דרכים:
לסרוק את הברקוד באמצעות הטלפון הנייד, ולשלוח לעצמך את הקישור בדוא"ל
או בווטסאפ לפתיחה במחשב. אפשרות שנייה היא להקליד את הכתובת הרשומה מטה,
בשורת הכתובת בדפדפן (מומלץ להשתמש בדפדפן כרום).

סרטון - ביקור חולים

bit.ly/video-bikur-holim

פעילות בקהילה - ביקור חולים

bit.ly/kehila-bikur-holim

מאמר - ביקור חולים

bit.ly/articles-bikur-holim

הכל לטובה

מסכת ברכות, ס, ע"ב

רבי עקיבא היה הולך בדרך, הגיע לעיר, ביקש אכסניה ולא נתנו לו.
 אמר: 'כל שעושה הקב"ה, לטובה.'
 הלך ולן בשדה והיה עמו תרנגול, חמור ונר. בא הרוח וכיבה את הנר, בא החתול
 ואכל את התרנגול, בא אריה ואכל את החמור.
 אמר: 'כל שעושה הקב"ה לטובה.'
 בו בלילה בא גיס, שבה את בני העיר. אמר להם (ר"ע לתלמידיו)
 האם לא אמרתי לכם כי כל מה שעושה הקב"ה הכול לטובה?

לגעת

המדרש מספר לנו על רבי עקיבא כאיש אופטימי הרואה טוב במעשי הקב"ה. זוהי אופטימיות מיוחדת המבוססת על אמונה בדרכי ההשגחה. רבי עקיבא היה תלמידו של רבי נחום איש גמזו, אשר ממנו למד לראות ולהאמין בטוב שעושה הקב"ה. "ומדוע קראו לו נחום איש גמזו? - שעל כל דבר שקרה לו אמר 'גם זו לטובה'" [תענית כ"א ע"א].

כשקורים דברים טובים, ואנו רואים ומכירים בטוב שהקב"ה משפיע עלינו, זו מעלה גדולה וטובה. אך מה קורה כשקורים דברים רעים, עצובים וקשים? בא רבי עקיבא ומלמד אותנו את כוחה של ראיית הטוב, המשולבת ומתבססת על אמונה בקב"ה, ואומר שכל מה שעושה הקב"ה - עושה לטובה.

אנחנו, בני האנוש, רואים רק חלק קטן מאוד מהתמונה הכוללת. הקב"ה, המגיד מראשית אחרית, רק הוא רואה את התמונה הכוללת. ולכן גם אם בתקופות מסוימות בהיסטוריה, או בזמנים בחיינו הפרטיים, אנחנו חווים קושי וצער, עלינו תמיד לזכור ולהאמין שהכל לטובה. שבסופו של דבר, הקב"ה יגלגל הכל לטובה. זו דרכו של רבי עקיבא שכאשר נאלץ לישון ביער, נטרפו לו החמור והתרנגול וכבה לו הנר, לא ידע למה הקב"ה גרם לכך. הוא לא ידע שיבוא הגייס על העיר. אבל הוא האמין! הוא האמין שכל מה שעושה הקב"ה, עושה לטובה, והאמין שבסופו של דבר זה לטובה. רבי עקיבא מלמד אותנו אופטימיות מתוך אמונה, להאמין ולומר "גם זו לטובה" בזמנים טובים ובזמנים רעים, לברך על הטובה ולברך על הרעה, מתוך אמונה גדולה שגם הטובה תגיע, ותקווה גדולה שהיא תגיע במהרה.

גננת יקרה,

דמותו של רבי עקיבא ממשיכה ללוות אותנו לאורך השנה, וממדרש אחד למשנהו אנחנו לומדים על משנתו ודמותו המשלבת אופטימיות מתוך אמונה עצומה באהבתו ורחמיו של הקב"ה על כל מעשיו. ניתן להיעזר במדרש לאחר אירוע משמח שאירע בגן ודרכו לבנות דרך התמודדות אמונית עם מצבים קשים, או בכל הזדמנות בה ניתן להמשיך ולחנך לאמונה בקב"ה. הסיפור מומלץ לילדים בגילאי 5-6.

שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

רבי עקיבא היה אדם שראה טוב בכל דבר. למה הכוונה? רבי עקיבא האמין שהקב"ה עושה רק טוב, ולכן בכל מצב חיפש את הטוב. גם כשנראה לו שהדברים קשים, או אפילו לא טובים, הוא ידע לחפש את הטוב שבטוח יגיע בסוף. פעם אחת, יצא רבי עקיבא מעירו והלך לעיר אחרת ללמד שם תורה. הוא לקח איתו לדרך חמור, תרנגול ונר.

למה חמור? כדי לרכוב עליו.

למה תרנגול? כדי שיעיר אותו בבוקר.

ונר, בשביל מה? - כדי שיוכל ללמוד תורה לאורו גם בלילה.

הדרך הייתה ארוכה, ולמרות שיצא לדרכו מוקדם בבוקר, לא הספיק להגיע ליעדו עד שהשמש שקעה והערב ירד. רבי עקיבא לא רצה להישאר בשדה בשעות הלילה, ולכן ניגש לכפר הסמוך לדרך הראשית וחיפש מקום להתארח בו ללילה אחד, לישון בו עד שיגיע הבוקר - ואז יוכל להמשיך בדרכו.

נכנס רבי עקיבא אל תוך הכפר הקיש על דלתות הבתים וביקש להתארח אצלם למשך הלילה, אבל לא מצא מקום. הוא כבר היה עייף אחרי הדרך הארוכה שעבר.

איך מרגיש אדם שלא מוצא מקום לנוח בו?

רבי עקיבא לא התעצב, ואמר בליבו: "אין דבר. כל מה שעושה הקב"ה - הכל לטובה!". נכנס רבי עקיבא ליער הסמוך לכפר. הניח לחמור ולתרנגול אוכל מתחת לעץ, פרש את שמיכותיו, הדליק את הנר והתחיל ללמוד תורה.

לאחר כמה דקות של לימוד, שם לב שהחמור נעלם. אולי ברח? חיפש אותו ולא מצא. על מה ירכוב בבוקר? - **איך מרגיש אדם שרואה שהחמור שלו נעלם?**

רבי עקיבא לא נבהל ולא הצטער. הוא אמר: "לא נורא. כל מה שעושה הקב"ה - הכל לטובה!". והוא המשיך ללמוד תורה לאור הנר.

לאחר מספר דקות של לימוד, הרים את עיניו מתלמודו וראה שגם התרנגול שלו לא נמצא. איך יתעורר בבוקר? - **איך מרגיש אדם שרואה שהתרנגול שלו נעלם?**

רבי עקיבא לא נבהל ולא הצטער. הוא אמר. הוא אמר: "לא נורא. כל מה שעושה הקב"ה - הכל לטובה!". והוא המשיך ללמוד תורה לאור הנר.

בעודו יושב ומתעמק בלימוד התורה - באה רוח וכיבתה לו את הנר!

איך מרגיש אדם שישן ביער ולא במיטה מסודרת, בלי חמור, בלי תרנגול ועכשיו אפילו בלי אור?

רבי עקיבא לא נבהל ולא הצטער. הוא אמר: ... מה אתם חושבים שרבי עקיבא אמר? "אם כך עשה לי הקב"ה, ודאי עשה זאת לטובה!"

שכב על האדמה בחושך, ונרדם...

כאשר התעורר בבוקר המשיך רבי עקיבא בדרכו, בהליכה ולא רכוב על חמורו. עבר שוב ליד אותו הכפר, שבו רצה ללון. ומה הוא גילה? כל הכפר היה שומם. ריק מתושבים! הוא גילה שבמהלך הלילה הגיעו לכפר שודדים וכל תושבי הכפר נאלצו לברוח!

אז הבין רבי עקיבא: כל מה שעושה הקב"ה - הוא עושה לטובה!

אילו הייתי נכנס ומתארח בכפר - גם אני הייתי נאלץ לברוח!

ואילו החמור שלי לא היה בורח, ודאי היה נוער בלילה, כשבאו השודדים, ואז הם היו מגלים אותי. ואילו התרנגול שלי לא היה נעלם, ודאי היה קורא בקול והשודדים היו מגלים אותי. ואילו הנר לא היה כבה ברוח, הוא היה מאיר בחשיכה והשודדים היו מגלים אותי!

"ברוך ה' שכל מה שהוא עושה - עושה לטובה!"

הודה רבי עקיבא לקב"ה על ששמר עליו והציל אותו.

מעשה בחכמים שהיו מסובין בבני ברק

מתוך ההגדה של פסח

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה
ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסובין בבני-ברק,
והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה,
עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם:
רבותינו, הגיע זמן קריאת שמע של שחרית!

למען

לאחר חורבן בית המקדש נוצר הצורך לעצב אופי אחר לליל הסדר. אכילת קרבן הפסח עם מרור ומצות, שעמדה במרכז ליל הסדר, התבטלה. אכילת המרור הפכה להיות מצווה מדרבנן בלבד, ואכילת המצה – אף שמצוותה מדאורייתא, חסרה כי היא לא נאכלת יחד עם קרבן הפסח.

ר' אליעזר, ר' יהושע, ר' אלעזר בן עזריה, רבי עקיבא ור' טרפון התכנסו בביתו של רבי עקיבא בבני ברק, וברור היה להם שעליהם לגבש אופי חדש לליל הסדר, בלא קרבן פסח. הם החליטו להדגיש את חובת סיפור יציאת מצרים כעניין המרכזי בלילה הזה. לאחר החורבן החכמים עצבו את ההגדה, קשרו אותה לשעבוד במצרים, להיסטוריה של עם ישראל עד הגיעם לשם, לניסים שהיו עם יציאתם משם, לעשר המכות, לקריעת ים סוף, להלל ולשבח, ולעצם חובת הסיפור של כל הדברים הללו.

מדוע התכנסו החכמים החשובים דווקא בביתו של רבי עקיבא, שהיה תלמידם? ומדוע החליטו שסיפור יציאת מצרים יעמוד במרכז ליל הסדר? הכינוס התקיים בביתו של רבי עקיבא, מפני שרק הוא, מכוח אישיותו האופטימית ואמונתו הגדולה שכל מה שעושה הקב"ה - עושה לטובה, היה מסוגל להוביל ליציקת תוכן חדש לליל הסדר שאחר החורבן. רבי עקיבא הוא המנחם הגדול. הוא זה שלימד את יסודותיה של הגאולה הראשונה, גאולתם של ישראל ממצרים וממנה נלמד גם לגאולה האחרונה. יציאת מצריים היא תחילת תהליך הגאולה הנמשך עד היום ועד בוא גואל. החכמים עסקו כל הלילה בגאולה ובניסים, יותר מאשר בשעבוד, כדי ללמדנו שגם במצב של לילה, עוד עתיד לעלות לבסוף אור השחר. וגאולתם של ישראל היא כאיילת השחר שבקע אורה (ירושלמי ברכות א, א).

יש מי שראה את התכנסות החכמים למטרת תכנון מהלכים הקשורים למרד ברומאים. אכן, יש מקום לראות בכך – מעבר לתכנונים הטקטיים והמלחמתיים – גם הנחיה ברורה למסור את הנפש "עד שהגיע זמן קריאת שמע של שחרית", כדרכו של רבי עקיבא שמסר נפשו וקרא קריאת שמע, בשעה שסרקו את גופו במסרקות של ברזל, ויצאה נשמתו ב"אחד" [מתוך מאמרו של הרב יהודה זולדן, 'הגדה או קורבן בליל הסדר שאחר החורבן'].

גנת יקרה,

רבי עקיבא, האופטימי, המאמין והרואה שכל מעשיו של הקב"ה הם לטובה, הוא המנחם הגדול. הוא זה שבביתו מתכנסים חכמים גדולים וחשובים כדי להתנחם, להתמלא בכוח, וביחד לעצב את עתיד עם ישראל מתוך עברו. מומלץ לספר את היחידה הזו לקראת חג הפסח כחלק מהעיסוק בהגדה.

ילדי הגן, המכירים את ראשיתו של רבי עקיבא ואת משנתו, יוסיפו עוד שלב בהבנת תהליכי הגאולה של עם ישראל, לאור הדרך שרבי עקיבא מוליך בה את דורו ואת הדורות הבאים.

שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

אנחנו כאן

בליל הסדר, אנו קוראים בהגדה של פסח.

ובהגדה של פסח מוזכר גם רבי עקיבא:

"מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טַרְפוֹן, שֶׁהָיוּ מְסֻבִּין בְּבֵנֵי בְרַק, וְהָיוּ מְסַפְּרִים בְּיִצְיַאת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה, עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם..."

זוכרים מה אמרו להם תלמידיהם?

"רבותינו, הגיע זמן קריאת שמע של שחרית!"

"בדיוק! החכמים הסבו יחד, ישבו יחד בערב חג הפסח, כדי לזכור ולספר על הנס הגדול של יציאת מצרים.

כאשר רבי עקיבא ושאר החכמים שהיו איתו היו צעירים, בית המקדש עדיין עמד בירושלים על הר הבית. בכל חג פסח הם היו עולים לרגל לירושלים, לחגוג את חג הפסח בבית המקדש, עם כל המשפחה. גם הזקנים והזקנות, גם הילדים הקטנים והתינוקות, כולם הגיעו לחגוג יחד את הפסח.

ומה עשו בבית המקדש? היו משתחווים בחצרות ה' וזובחים את קרבן הפסח. כל משפחה הייתה אוכלת ביחד את קרבן הפסח שלה וכולם שמחו יחד לפני ה'.

אבל בסיפור שלנו רבי עקיבא והחכמים היו מסובין בבני ברק, ולא עלו עם המשפחה לירושלים, לבית המקדש. למה?

כי בית המקדש חרב כמה שנים קודם לכן. וכבר אי אפשר היה לעלות לירושלים, להקריב קרבן פסח ולשמוח לפני ה'. כל היהודים שנשארו בארץ ישראל היו עצובים מאוד בגלל החורבן, ולא ידעו איך יחגגו את חג הפסח, כאשר אין בית מקדש. עכשיו אי אפשר לחגוג כפי שהם היו רגילים בזמן שבית המקדש עמד בירושלים.

לכן התכנסו הרבנים הגדולים והחשובים: רבי אליעזר, ורבי יהושע, ורבי אלעזר בן עזריה ורבי טרפון. כולם באו אל מקומו של רבי עקיבא בבני ברק, כדי לחשוב ביחד ולהחליט איך יציינו מעשיו את ליל הסדר, כשבית המקדש חרב, ולא ניתן לקיים את מצוות עלייה לרגל, ואי אפשר להקריב את קורבן הפסח בבית המקדש.

ולמה באו הרבנים החשובים דווקא אל רבי עקיבא, למרות שהם היו חשובים ממנו?

החכמים ידעו שרבי עקיבא היה איש שרואה את הטוב שבכל מצב. זוכרים שהוא אמר "כל מה שעושה הקב"ה - הכל לטובה!"? הוא ראה את הטוב בכל דבר שקורה. "איך נחגוג עכשיו את חג הפסח, כשאי אפשר להקריב את קורבן הפסח בבית המקדש?" שאל רבי טרפון. החכמים הנהנו בהסכמה ונאנחו בצער.

אבל רבי עקיבא לא נאנח איתם, אלא התחיל לספר ביציאת מצרים. "רבי עקיבא, חכה רגע" אמר רבי אליעזר "התחלת לספר ביציאת מצרים, ולא ענית על השאלה של רבי טרפון". "להיפך", ענה לו רבי עקיבא "סיפור יציאת מצרים הוא התשובה. כמו שהקב"ה גאל אותנו משעבוד מצרים והוציא אותנו מעבדות לחירות, כך אני מאמין ובטוח שהקב"ה יגאל את עם ישראל מאסון החורבן".

"הבנתי", הנהן רבי טרפון "בסיפור יציאת מצרים, מזכירים את הסבל והקושי שעם ישראל סבל במצרים, ומספרים על הטוב שעשה הקב"ה לעם ישראל. על שהוציא אותנו ממצרים, מעבדות לחירות. וכמו שהקב"ה הוציא אותנו משעבוד מצרים בעבר, כך הקב"ה יגאל אותנו ויעזור לנו גם בעתיד". רבי יהושע הסכים עמו: "כמו שהקב"ה הוציא אותנו ממצרים, כך הוא יוציא אותנו מהמצב הקשה בו בית המקדש חרב, ויבנה לנו את בית המקדש".

"אני עדיין לא מבין... למה צריך לספר ביציאת מצרים?" שאל רבי אלעזר בן עזריה. "כי כשאנחנו מספרים ביציאת מצרים אנחנו נזכרים שכל מה שה' עושה - הכל לטובה. אנו בוטחים ומאמינים שכמו שה' עזר לעם ישראל, גאל והוציא את ישראל ממצרים, כך הוא יעזור לנו ויגאל אותנו גם בעתיד. בכל פעם שתבוא צרה על עם ישראל הם ידעו שבסוף ה' יגאל אותם ויציל אותם. כמו שהציל את בני ישראל ממצרים" ענה לו רבי עקיבא.

החכמים ישבו וסיפרו על יציאת מצרים כל הלילה. הספורים על יציאת מצרים ניחמו אותם באבלם על חורבן בית המקדש, והגבירו את אמונתם בקב"ה שיגאל אותנו שוב כמו שהוציא אותנו ממצרים. הם כבר היו פחות עצובים. החכמים היו כל כך שקועים בסיפורים על יציאת מצרים, שלא שמו לב שהלילה כבר נגמר והבוקר עלה.

ואז הגיעו תלמידיהם ואמרו להם: "רבותינו..."
"הגיע זמן קריאת שמע של שחרית!".

לפנייך מספר הצעות לפעילויות שונות בגן. תוכלי להתאים את הרעיונות המובאים כאן לילדי הגן שלך, על פי רמת התפתחותם ועל פי יכולותיהם. את מוזמנת להוסיף משלך וליצור פעילויות נוספות.

• **ביטוי אישי:** איך אתם חוגגים את ליל הסדר בביתכם?

שאלות לדוגמה:

- איפה תחגגו את ליל הסדר? עם מי?
- מי זוכר מה שמים על שולחן הסדר?
- מה התפקיד שלך בליל הסדר?

• **למידה שיתופית:** דיון בעוצמת הביטחון של רבי עקיבא בקב"ה, ובאופטימיות שלו לראות את הטוב בכל מה שעושה הקב"ה. (ניתן לקשר לסיפור ביחידה הקודמת).

הרחבה ופעילויות נוספות באתר

האתר מיועד לצפייה באמצעות מחשב נייד/נייד בלבד. ניתן להיכנס לאתר בשתי דרכים: לסרוק את הברקוד באמצעות הטלפון הנייד, ולשלוח לעצמך את הקישור בדוא"ל או בווטסאפ לפתיחה במחשב. אפשרות שנייה היא להקליד את הכתובת הרשומה מטה, בשורת הכתובת בדפדפן (מומלץ להשתמש בדפדפן כרום).

משחקי פנטומימה ודרמה
bit.ly/drama-mishnat-rabi-akiva

רבי עקיבא וחכמים בליל הסדר
bit.ly/story-seder-rabi-akiva

סיפור ופעילות לקראת ליל הסדר
bit.ly/video-seder-rabi-akiva

חורבן וגאולה

מסכת מכות, דף יג, ע"א

וכבר היה ג"ר ורבי אלעזר בן עזריה ורבי יהושע ורבי עקיבא מהלכין בדרך, ושמעו קול המונה של רומי מפלטה ברחוק מאה ועשרים מיל, והתחילו בוכין, ורבי עקיבא משחק. אמרו לו: מפני מה אתה משחק? אמר להם: ואתם מפני מה אתם בוכים?

אמרו לו: הללו כושיים שמשתחווים לעצבים ומקטרים לעבודת כוכבים יושבין בטח והשקט, ואנו בית הדום רגלי אלהינו שרוף (דף כד עמוד ב) באש ולא נבכה? אמר להן: לכך אני מצחק, ומה לעוברי רצונו כך, לעושי רצונו על אחת כמה וכמה.

שוב פעם אחת היו עולין לירושלים, כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם. כיון שהגיעו להר הבית, ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים, התחילו הן בוכין ורבי עקיבא מצחק. אמרו לו: מפני מה אתה מצחק? אמר להם: מפני מה אתם בוכים? אמרו לו, מקום שכתוב בו: (במדבר, א) 'והזר הקרב יומת' ועכשיו שועלים הלכו בו ולא נבכה?

אמר להן: לכך אני מצחק, דכתיב: (ישעיהו, ח) 'ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריה בן יברכיהו', וכי מה ענין אוריה אצל זכריה? אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני! אלא, תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה, באוריה כתיב: (מיכה, ג) 'לכן בגללכם ציון שדה תחרש בזכריה כתיב: (זכריה, ח) 'עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלם', עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה - הייתי מתיירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה, עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה - בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת.

בלשון הזה אמרו לו: עקיבא, ניחמתנו! עקיבא, ניחמתנו.

המדרש מספר לנו על רבי עקיבא כאיש אופטימי הרואה טוב במעשי הקב"ה בהווה, והרואה את הטוב במעשי הקב"ה בעתיד, מתוך אמונה והבנת תהליכים ארוכים מורכבים וקשים.

המדרש מחדד את ההבדל בין התגובה הטבעית של החכמים, הבוכים למראה הגויים הצוהלים עם אליליהם ברומי בשעה שביית מקדשנו חרב, לבין קול צחוקו של רבי עקיבא המאמין בזמניות של עבודת האלילים אל מול נצחיות עבודת ה'.

באותו אופן המדרש מספר על חבריו החכמים של רבי עקיבא, הבוכים כשרואים את השועל יוצא מבית קודש הקודשים. ואילו רבי עקיבא צוחק, מתוך ראיית נבואות החורבן בכפיפה אחת עם נבואות הנחמה. רבי עקיבא האופטימי, המאמין שהכל לטובה, והרואה מהלכים ארוכי טווח, ראה את נבואת הגאולה של זכריה מתוך נבואת החורבן של אוריה. רבי עקיבא ראה את תחילת הגאולה בחורבן.

כתב על כך הראי"ה קוק: "מפני שלנפשו הענקית, העתיד הרחוק ניצב כהווה. רבי עקיבא, המלא צהלה לקול המונה של רומי, מפני שהאהבה האלוקית הנובעת מעומק חכמת ליבו הנפלאה הורתהו, עד כדי מלוא ציור חי, כי רומי ואליליה כליל תחלוף, ואור לציון לעד יזרח" (הראי"ה קוק, עולת ראייה, ב, עמ' ד).

גננת יקרה,

חלקו השני של המדרש, המספר על חכמים העולים להר הצופים, עובד לילדים. רבי עקיבא מלמד אותנו בסיפור על היחס לחורבן ועוד יותר מכך על האמונה בגאולה. מושג הגאולה הוא מושג מופשט וקשה להבנת הילד ולכן נבטא אותו בסיפור בכמיהה לבניין בית המקדש.

הסיפור על רבי עקיבא הצוחק אל מול החורבן מתוך אמונה בגאולה, הוא שלב חשוב במשנת החמ"ד בימינו, בהם אנו זוכים לראות עין בעין בשוב ה' ציון.

מומלץ לספר את המדרש לקראת יום העצמאות או לקראת יום ירושלים.

מומלץ להתאים את הסיפור לילדים בגילאי 5-6 ובהתאם לשיקול דעתך.

שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

לפני הרבה שנים, אחרי שבית המקדש חרב, עלו ארבעה חכמים: רבן גמליאל, רבי אלעזר בן עזריה, רבי יהושע ורבי עקיבא לירושלים. למה הם עלו לירושלים? כדי להתקרב למקום הקדוש עליו עמד פעם בית המקדש. כשהגיעו להר הצופים, למקום ממנו רואים מרחוק את הר הבית ועליו בית המקדש החרב – קרעו את בגדיהם.

מדוע קרעו את בגדיהם? כי היו עצובים ואבלים על חורבן בית המקדש. ארבעת החכמים ירדו מהר הצופים והתקרבו להר הבית. כאשר הגיעו להר הבית ראו את הריסות בית המקדש. לפתע יצא שועל מחורבות בית קדשי הקדשים, המקום שהיה הכי קדוש בבית המקדש. כשראו זאת החכמים התחילו לבכות בכי מר על החורבן הנורא. פתאום שמעו קול צחוק. הרימו ראשם בתמיהה: "מה מצחיק כאן? ומי זה צחוק?" וגילו שרבי עקיבא הוא זה שצחוק.

התפלאו החכמים ושאלו אותו: "אנחנו בוכים ואתה צחוק? מדוע אתה שמח?" רבי עקיבא שאל אותם: "ולמה אתם בוכים?"

החכמים ענו לו: "איך לא נבכה? המקום הקדוש ביותר בעולם, קודש הקודשים בבית המקדש, חרב. זהו המקום אליו רק הכהן הגדול היה רשאי להיכנס, רק פעם אחת בשנה, ביום הכיפורים, ועכשיו שועלים מסתובבים בו. איפה כל הפאר וההדר של בית מקדשנו? איפה הקדושה? חיות פרא, תנים ושועלים מסתובבים פה... אוי... אוי... בכיים של החכמים גבר.

למרבה הפלא צחוקו של רבי עקיבא גבר גם הוא, והוא הסביר: "לא צחקתי בגלל שאני שמח שבית המקדש חרב. אני עצוב מאוד ואבל כמוכם. גם אני מתגעגע לימים בהם בית המקדש עמד על תילו ויכולנו לעבוד בו את הקב"ה. אבל בדיוק בגלל זה אני צחוק: אני בטוח שבית המקדש ייבנה שוב במהרה."

"איך אתה יודע את זה?" נדהמו החכמים.

"כל מה שעושה הקב"ה - הכל לטובה, וכל מה שהוא אומר ומבטיח, הכל מתקיים. הקב"ה אמר: "ציון שדה תחרש....". הוא התכוון שציון - היא ירושלים - תחרב ותהיה כמו שדה חרוש. וזה בדיוק מה שאנחנו רואים", אמר להם רבי עקיבא.

"זה שירושלים ובית המקדש חרבו, זוהי עוד סיבה לבכי", אמר רבן גמליאל, והוסיף " ובטח שלא סיבה לצחוק".

"אתה צודק", ענה לו רבי עקיבא "אבל הקב"ה אמר גם: 'עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים'."

"מה זה אומר?" שאל רבי יהושע.

"הקב"ה הבטיח שירושלים תיבנה מחדש, יהודים יחזרו לגור בה ויוכלו לחיות בה שנים רבות בשלווה, בשקט ובשמחה.

עכשיו אנו רואים שה' אמר שירושלים תחרב - וזה באמת קרה. אבל אנחנו יודעים גם שה' הבטיח שירושלים ובית המקדש ייבנו מחדש, ומה שה' מבטיח - גם יתקיים. ולכן אני צחוק. אני בטוח שבית המקדש ייבנה שוב במהרה. אתם רואים את החומה שנותרה עומדת סביב הר הבית? שומעים את המיית היונים שעומדות עליה? הן מבטיחות לנו שהשכינה לעולם לא תעזוב את הר הבית ובית המקדש ייבנה מחדש".

הנהנו החכמים וחייכו: "ר' עקיבא, ניחמתנו. ניחמת אותנו!"

לפנייך מספר הצעות לפעילויות שונות בגן. תוכלי להתאים את הרעיונות המובאים כאן לילדי הגן שלך, על פי רמת התפתחותם ועל פי יכולותיהם. את מוזמנת להוסיף משלך וליצור פעילויות נוספות.

• **למידה שיתופית:** יישום גישתו של רבי עקיבא לראות את הטוב בחיי היומיום. שאלות לדוגמה:

- איזה דברים טובים אנחנו רואים שה' עשה לנו בגן?
- איזה דברים טובים אנחנו רואים שה' עשה למשפחה ולחברים?
- איזה דברים טובים ה' עשה בארץ ישראל?

• **קהילתיות:** ראיית הטוב בקהילה: להזמין לגן אנשים שמתנדבים בקהילה, להתנדב בעצמנו בקהילה.

• **למידה במרחבי חיים:** מתן ביטוי בגן לראיית הטוב - ספסל ידידות, מכתבי ידידות בלוח הגן וכדו'.

• **ביטוי אישי:** דיון באופטימיות של רבי עקיבא ובביטחונו בקב"ה. שאלות לדוגמה:

- מה גרם לחכמים לבכות? מה גרם לר' עקיבא לצחוק?
- מה גורם לכם לראות את הטוב במעשיו של הקב"ה?

• **רלוונטיות ומשמעות:** ניתן לקיים דיון בנושא התקומה לקראת יום העצמאות / יום ירושלים.

הרחבה ופעילויות נוספות באתר

האתר מיועד לצפייה באמצעות מחשב נייד/נייד בלבד. ניתן להיכנס לאתר בשתי דרכים: לסרוק את הברקוד באמצעות הטלפון הנייד, ולשלוח לעצמך את הקישור בדוא"ל או בווטסאפ לפתיחה במחשב. אפשרות שנייה היא להקליד את הכתובת הרשומה מטה, בשורת הכתובת בדפדפן (מומלץ להשתמש בדפדפן כרום).

בית המקדש בתפארתו

bit.ly/research-hamikdash

סרטון - המסע של רבי עקיבא

bit.ly/rabi-akiva-journey

רבי שמעון בר יוחאי (רשב"י)

"אמרו עליו: ינוחו לו לר"ש ברכות על ראשו" (ע"ז ס').

"כל ימיו של ר' שמעון בן יוחאי לא נראתה הקשת בענן" (תלמוד ירושלמי ברכות ט, ב).

רבי שמעון בר יוחאי, המכונה בספרות חז"ל גם שמעון בן יוחאי, רבי שמעון, או ר"ש, היה תנא בדור השני אחרי חורבן בית המקדש (כחמישים שנה לאחר החורבן), נולד בגליל ולפי המסורה מת במירון ביום ל"ג בעומר.

רשב"י למד אצל רבי עקיבא בבני ברק במשך 13 שנים, והיה אחד מחמשת תלמידיו המובהקים, אשר נותרו לאחר מות רוב תלמידיו במגפה או במלחמה. הם היו אלו שהפיצו לאחר מכן את התורה בארץ. רבי עקיבא עצמו סמך את רשב"י (סמיכה היא מתן הרשאה להורות הלכה ולשפוט בעניינים מיוחדים, כמו בדיני נפשות וקידוש החודש).

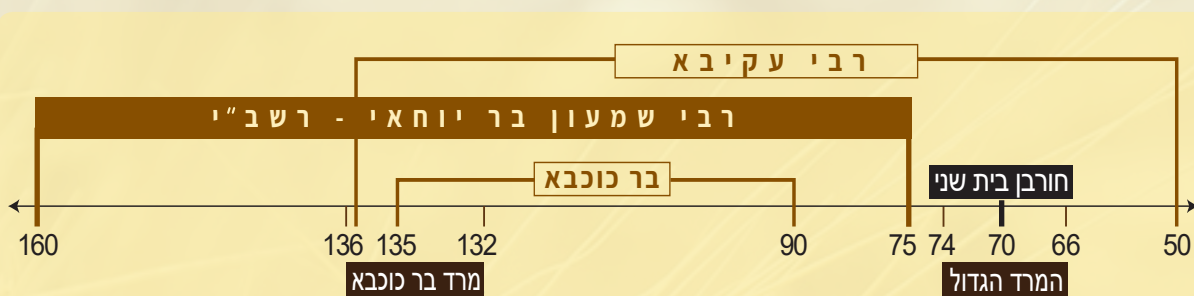
שרשרת הסמכת תלמיד על ידי רבו מחברת את תורת התנאים לתורת משה רבינו. הסמיכה הופסקה על ידי הרומאים כחלק מגזרות השמד של אדריאנוס), וכאשר נתפס רבי עקיבא וישב בבית האסורים, בא אליו רשב"י ללמוד איתו תורה שם. מבין חבריו של רשב"י שלמדו איתו תורה, ניתן לציין את התנאים רבי יוסי, רבי יהודה, רבי מאיר בעל הנס, רבי שמעון בן גמליאל ואיסי בן יהודה.

רשב"י היה גדול במדרש ובהלכה וחיפש תמיד את טעמי המצוות. גם באגדה היה גדול, וידועה, למשל, האגדה על הזוג מצידון. [על הזוג מצידון ראו: אלסטר אילן, הזוג מצידון: גירושין מוצלחים, טללי אורות כרך יד].

כשנה או שנתיים אחרי מות רבי עקיבא (בערך בשנת 136 לספה"נ), התאספו חכמים בכרם ביבנה. היו שם ר' יהודה ב"ר אלעאי, ר' יוסי ורשב"י. דברי רשב"י באותה פגישה, בגנות הרומאים, הגיעה לאוזני הקיסר שדן אותו למיתה. רשב"י ובנו אלעזר הסתתרו מפני הרומאים. תחילה הסתתרו בבית מדרש ולאחר מכן ישבו במערה במשך 13 שנים, אכלו פירות עץ חרוב ושתו מי מעיין, שהופיעו בפתח המערה באורח פלא.

ע"פ המסורת, רשב"י חיבר במהלך שנות שהותו במערה את "ספר הזוהר", שהוא הטקסט העיקרי של תורת הקבלה. לפני פטירתו, רשב"י מינה את רבי אבא תלמידו להעלות על כתב את רזי התורה, כדי שלא תשתכח מישראל. מסורת מרבינו בחיי, קובעת שספר הזוהר הוא ממדרשו של רשב"י.

לפי המסורת רשב"י נפטר בי"ח באייר, ל"ג בעומר. ביום פטירתו נערכת הילולה גדולה על קברו במירון, כפי שכתוב בזוהר: ביום זה לא אומרים "תחנון", מדליקים מדורות ושרים שירים שחוברו לכבודו.

רשב"י ובנו בפערה

מדרש לפי מסכת שבת (לג, ע"ב)

ומדוע קראו לו [לרבי יהודה בר-אלעי] ראש המדברים בכל מקום?
שישבו רבי יהודה [בר-אלעי] ורבי יוסי ורבי שמעון,
וישב יהודה בן גרים עמהם. פתח רבי יהודה ואמר: כמה נאים
מעשיהן של אומה זו: תיקנו שווקים, תיקנו גשרים, תיקנו מרחצאות.
רבי יוסי שתק. נענה רבי שמעון בן יוחאי ואמר:
כל מה שתיקנו - לא תיקנו אלא לצורך עצמם:
תיקנו שווקין - להושיב בהן זונות, מרחצאות - לעדן בהן עצמן,
גשרים - ליטול מהן מכס.

הלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם ונשמעו למלכות.
אמרו: יהודה שעילה - יתעלה, יוסי ששתק - יגלה לציפורי,
שמעון שגינה - ייהרג.
הלכו רשב"י ובנו התחבאו בבית המדרש.
כל יום הייתה אשתו מביאה להם לחם ומים.
כאשר הגזירה החריפה והסכנה גדלה, אמר לבנו:
נשים דעתן קלה, אם יענו אותה היא עלולה לגלות את מחבואנו.
הלכו והתחבאו במערה. התרחש נס ונברא להם עץ חרוב ומעיין.
והיו פושטים את בגדיהם ויושבים עד צווארם בתוך החול.
כל היום למדו תורה. בזמן התפילה התלבשו והתפללו,
ואחר כך חזרו ופשטו בגדיהם. ישבו שתיים עשרה שנה במערה.

בא אליהו ועמד על פתח המערה.
אמר: מי יודיע לרשב"י שמת הקיסר ובטלה הגזרה?
יצאו וראו אנשים חורשים וזורעים. אמר מניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה?
כל מקום שנותנים עיניהם בו - מיד נשרף.
יצאה בת קול ואמרה להם: להחריב עולמי יצאתם? חיזרו למערתכם.

בערב שבת בין השמשות ראו זקן שרץ ואוחז בשני ענפי הדס.
אמרו לו: בשביל מה הענפים? אמר להם: לכבוד שבת.
שאלוהו: והלא מספיק לך הדס אחד?
ענה להם: אחד כנגד 'זכור' (שמות כ, ז) ואחד כנגד 'שמור' (דברים ה, יא).
אמר ר' שמעון לבנו: ראה כמה חביבין מצוות על ישראל.
נתיישרה דעתם.

במסכת שבת (לג ע"ב - לד ע"א) מובאת מחרוזת סיפורים על רשב"י, במסגרת סוגיה על ל"ט אבות מלאכה האסורות בשבת מן התורה. בסיפורים אלה מתואר שינוי בדמות רשב"י החל מן הסיפור הראשון על מרידתו בשלטון הרומאי, ועד לסיפור האחרון בו הוא רואה את יהודה בן גרים "נתן בו עיניו ועשהו גל של עצמות". הסיפור הראשון נפתח בדיון בין שלושה חכמים: רבי יהודה [הנשיא] ששיבח את מפעלי הבנייה של הרומאים, רבי יוסי ששתק, ורשב"י שחלק על רבי יהודה וקבע שכל מה שעשו הרומאים היה לצורך עצמם. משנודע הדבר לרומאים הם קידמו את רבי יהודה לתפקיד נכבד, את רבי יוסי הגלוי לציפורי ועל רשב"י גזרו עונש מוות.

שתיים-עשרה שנה הסתתרו רשב"י ובנו במערה מפני הרומאים, וכל אותה עת הם למדו תורה. כשיצאו מהמערה לאחר תקופה כה ארוכה, לא היו יכולים להכיל את מראה האנשים העוסקים במלאכת יומם, במקום ללמוד תורה, שבכוחה לקיים את העולם. כתגובה, כל מה שנתנו בו עיניהם נשרף, ובת קול הורתה להם לשוב למערה. הם קצבו לעצמם שנים-עשר חודש נוספים. כשיצאו, רבי אלעזר נותר בתפיסתו ומבט עיניו שרף את סביבתו, בעוד רשב"י ריפא את כל מה שבנו שרף. רשב"י הסביר לבנו שדי בשניהם כדי לקיים את העולם בלימוד תורתם, ואל-לו לחשוש מביטול התורה של זולתם. בפגישה עם זקן הממהר לקראת השבת עם שני צרורות הדסים, הם נוכחו בחביבותן של המצוות על ישראל ובטל כעסם.

סיפור זה עוסק במתח שבין מסירות טוטאלית לתורה ובין פעילויות יומיומיות בחיי העולם הזה. תפיסת העולם האידיאליסטית ובלתי מתפשרת של רשב"י, מתאימה ל"בני עליה", ליחידי סגולה כמוהו וכמו בנו, העליונים בתורה וּבְרָצִיָּהּ. לפי רשב"י, הייעוד היחידי הכדאי בעולם הוא לימוד התורה. עד כדי כך שסבר שמי ששוקד רק על התורה יומם ולילה פטור מתפילה. זוהי תפיסת עולם שונה ואף חריגה מזו של שאר החכמים, שהיו טרודים במלאכה, ולעיתים אף בעלי מלאכה, בנוסף לעיסוקם בתורה. גם התלמוד מציג את דרכו של רשב"י כדרך ליחידי סגולה: "אמר אביי: הרבה עשו כרבי ישמעאל - ועלתה בידן, כרבי שמעון בן יוחי - ולא עלתה בידן" (בבלי ברכות, לה, ע"ב). במהלך שנים-עשר החודשים הנוספים במערה, רשב"י מגיע להבנה שלא כל האנשים מתאימים לחיות רק חיי תורה. הוא הסביר לבנו שבשביל החיבור שבין השמים לארץ "די לעולם אני ואתה". המפגש עם יהודי הנחפז לכבד את השבת ובידיו שני ענפי הדסים, אחד כנגד "זכור" ואחד כנגד "שמור", מגלה לרשב"י שיש לישראל מעלות, למרות שאינם מסורים לתורה באופן טוטאלי. גילוי זה מציג את סגולתו המיוחדת של רשב"י, שהיה מצד אחד "בן עליה" הלומד תורה ודורש את סודותיה, ומצד שני רואה ומכיר במעלות ובטוב של כלל ישראל.

גנת יקרה,

סיפורם של רשב"י ובנו במערה הוא סיפור מכונן על התמסרות מוחלטת ללימוד התורה וסודותיה. בסיפור כאן אנו מספרים רק על היציאה השנייה מהמערה, כדי להתאים את הסיפור ליכולת ההבנה וההתפתחות של ילדי הגן.

שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

לפני המון המון שנים, אחרי חורבן בית המקדש, כשהרומאים שלטו בארץ ישראל, חי בארץ ישראל איש בשם רבי שמעון. לאבא של רבי שמעון קראו יוחאי, ולכן קראו לו 'שמעון בר יוחאי'.

מה לדעתכם פירוש המלים "בר יוחאי"?

בשפת המשנה אמרו בר במקום להגיד בן. ולכן לרבי שמעון שהיה הבן של יוחאי, קראו רבי שמעון בר יוחאי, ובקיצור רשב"י. רבי שמעון אהב ללמוד תורה. הוא נסע הרחק מאשתו ומילדיו כדי ללמוד תורה מפי רבי עקיבא. אחרי שנים רבות, שלוש עשרה שנים, בהן למד אצל ר' עקיבא, הוא הפך בעצמו להיות תלמיד חכם גדול ולימד תלמידים רבים. רבי שמעון הקדיש את כל זמנו ללימוד התורה.

באחד הימים, ישב רבי שמעון בר יוחאי עם ר' יהודה ור' יוסי, והם שוחחו ביניהם על החיים בארץ ישראל תחת שלטון הרומאים. הם דיברו על הגזרות הקשות שגזרו הרומאים ולאחר מכן דברו על דברים שהרומאים בנו בארץ ישראל: אמר ר' יהודה: 'כמה טובים ויפים המבנים שהרומאים בנו בארץ ישראל: הגשרים, החנויות בשווקים, בתי המרחץ'. ר' יוסי שמע את דברי ר' יהודה ושתק.

אבל ר' שמעון ענה לו בתקיפות: 'הדברים שהרומאים בנו הם אמנם יפים, אבל הם לא טובים. כי כל מה שהרומאים עושים, הם עושים רק בשביל עצמם. לא למען ארץ ישראל או למעננו, היהודים. כשעושים משהו חשובה הכוונה'.

'למה אתה מתכוון?'

'צריך לחשוב תמיד על הכוונה ולא רק על המעשה עצמו. צריך לחשוב למה עשית את הדברים ולמען מי עשית את הדברים. הרומאים בנו את הגשרים והשווקים למען עצמם וטובתם, שיהיה להם יותר קל לשלוט על ארץ ישראל, ולא כדי שלנו יהיו חיים יותר קלים ונעימים. ולכן, למרות שהגשרים חזקים והחנויות יפות ובתי המרחץ נוחים - בכל זאת הם לא טובים," ענה לו רבי שמעון.

דברי החכמים הגיעו לאזני השליט הרומאי שכעס ופסק:

רבי יהודה, שאמר על הרומאים דברים טובים, יהיה מנהיג ודובר של היהודים. רבי יוסי ששתק - יצא לגור במקום רחוק, ורבי שמעון בר יוחאי, שדיבר דברים רעים על הרומאים, יוצא להורג!

כאשר רבי שמעון שמע על כך, הוא ברח ביחד עם בנו, רבי אלעזר, ושניהם הסתתרו בבית המדרש והמשיכו ללמוד תורה כל העת.

מדוע בבית המדרש ולא בבית?

הבית הוא המקום הראשון בו הרומאים היו מחפשים אותם. לכן הם העדיפו להתחבא בבית המדרש. אבל בית המדרש אינו בית.

מה יאכלו שם? מה ישתו?

מדי יום אשתו של רבי שמעון הייתה מגיעה בהיחבא, ומביאה להם אוכל ושתייה. אך מיום ליום הרומאים הגבירו את החיפושים אחריו, ורבי שמעון חשש שהרומאים יתפסו את אשתו בדרך אליו. לכן, לקח עמו רק כתבי קודש וברח עם בנו למערה בגליל.

רבי שמעון ובנו נאלצו לברוח במהירות מפני הרומאים, ולא לקחו איתם שום דבר מלבד ספרי קודש. במערה לא היו אוכל ומים, היו בה רק חול ואבנים.

מה יעשו? מה יאכלו? מה ישתו? איפה ישנו בלילה?

ה' עשה להם נס: בפתח המערה צמח בן-לילה עץ חרובים שופע פרי ומעיין מים חיים וצלולים החל לנבוע ליד המערה. רבי שמעון ובנו, רבי אלעזר, הצליחו להתקיים בעזרת חרובים ומים אלה במשך כל השנים בהן חיו במערה - שנים רבות, שלוש עשרה שנים!

מה הם עשו במערה בכל השנים הללו?

הם רצו אך ורק ללמוד תורה, והם אכן ניצלו את כל השנים האלה במערה ללימוד בתורת ה'. לא היה שום דבר אחר שיסיח את דעתם מן העיקר.

איך הם שמרו על הבגדים שלהם נקיים?

אפילו את בגדיהם לא היו צריכים להחליף ולכבס, כי היו להם רק הבגדים שלבשו בזמן שברחו למערה. כדי שהבגדים יישמרו ולא יתבלו, הם פשטו את בגדיהם והתכסו בחול כדי לשמור על צניעותם ועל כבוד התורה. רק כאשר הגיע זמן התפילה התלבשו והתפללו, ובסיום התפילה - פשטו שוב את בגדיהם והתכסו בחול. כך למדו תורה יומם ולילה במשך כל השנים. ה' שמר עליהם בכל השנים האלה, ודאג להם לחרובים ולמים.

עברו שנים רבות. יום אחד אליהו הנביא עמד בפתח המערה, וקרא בקול: 'מי יודיע לבר יוחאי שהקיסר מת והגזרות התבטלו?' רבי שמעון ובנו שמעו את הדברים האלה, שמחו מאוד ויצאו מן המערה כדי לחזור לביתם.

כאשר הלכו בדרך, ראו אנשים עובדים בשדה: חורשים וזורעים. הם לא הבינו: איך זה יכול להיות שאנשים עוסקים בדברים של יום-יום, ולא מקדישים את כל הזמן שלהם ללימוד התורה?

לפתע ראו איש רץ לביתו. היה זה ביום שישי, קרוב לזמן כניסת שבת, והאיש החזיק בידו שני ענפי הדס.

שאל אותו רבי שמעון "מה בידך?"

ענה לו "שני ענפי הדס לכבוד שבת קודש". "ולמה אתה מביא ענפי הדס לכבוד שבת?"

"כדי שיהיה לנו ריח נעים וזה יענג אותנו בשבת."

"ולמה שני ענפים דווקא?" - "אחד כנגד שמור ואחד כנגד זכור."

רבי שמעון ובנו שמחו מאוד. למה?

הם שמחו כי הבינו שהיהודים אוהבים לקיים את מצוות התורה. הם שמחו כי הם ראו שאנשים אוהבים לעבוד את ה' בדרכים שונות. "בר יוחאי נמשחת אשריך"...

לפנייך מספר הצעות לפעילויות שונות בגן. תוכלי להתאים את הרעיונות המובאים כאן לילדי הגן שלך, על פי רמת התפתחותם ועל פי יכולותיהם. את מוזמנת להוסיף משלך וליצור פעילויות נוספות.

• **למידה שיתופית:** שילוב חיי תורה ועבודה.

שאלות לדוגמה:

- איזה מצוות אתם שמחים לקיים?

- למה את המצוות האלה?

• **ביטוי אישי:** איך אתם מקיימים מצוות? איך אתה מרגיש כשאתה מקיים מצוות? האם שמח

לקיים מצוות?

ניתן לבנות גרף-עמודות בנושא קיום המצוות (הרחבה באתר).

• **דיון - שותפות פעילה:** איך אנחנו הופכים דברים שעושים בחיי היומיום - למצווה? (לדוגמה:

ברכה על האוכל, שמירת בגדים יפים לשבת וכדו').

הרחבה ופעילויות נוספות באתר

האתר מיועד לצפייה באמצעות מחשב נייד/נייד בלבד. ניתן להיכנס לאתר בשתי דרכים: לסרוק את הברקוד באמצעות הטלפון הנייד, ולשלוח לעצמך את הקישור בדוא"ל או בווטסאפ לפתיחה במחשב. אפשרות שנייה היא להקליד את הכתובת הרשומה מטה, בשורת הכתובת בדפדפן (מומלץ להשתמש בדפדפן כרום).

שירים, פיוטים וסרטונים על רשב"י

bit.ly/rashbi-music

פעילות - לוח מצוות

bit.ly/board-mitzvot

משחק זיכרון

bit.ly/memory-game-10

רשב"י ול"ג בעומר

ספר הזוהר, אדרא זוטא, רצ"א-רצ"ו

קודם ההסתלקות מהעולם הזה אני מעיד על עצמי שכל הימים שעמדתי בחיי העולם הזה הייתי משתוקק לזכות להגיע אל היום הזה: ולא נשלם רצוני רק היום הזה. שהרי בגילוי סתרי תורה אלו מתעטר זה היום.

ועתה, לפני הסתלקותי מן העולם רצוני לגלות סתרי תורה לפני הקב"ה. שהרי כל אלו סתרי התורה יהיו עטרות בראשו של הקב"ה. ובזה היום השמש לא תמהר לשקוע כמו ביום אחר: שהרי כל היום הזה ברשותי נמצא. ועתה אתחיל לגלות דברים, כדי שלא אבוא בבושה לעולם הבא.

אמר ר' אבא לא סיים הנר הקדוש לומר "חיים" עד שהשתקו דבריו ואני כתבתי... ולא הייתי יכול להסתכל... כל אותו היום לא פסקה האש מן הבית... כל אותו היום נפלנו על הארץ ובכינו. לאחר שהלכה האש, ראינו את הנר הקדוש, קודש הקדשים, שהסתלק מן העולם, מעוטף, שוכב על ימינו ופניו מחייכים.

קם רבי אלעזר בנו, לקח את ידיו ונשק להם ואני לחכתי את העפר שתחת רגליו.

"ובגלל שעתידים ישראל לטעום מאילן החיים שהוא ספר הזוהר הקדוש, יצאו על ידו מן הגלות" (ר' שמעון בר יוחאי, ספר הזוהר).

רבי שמעון בר יוחאי, התנא הקדוש האלוקי, למד תורה אצל רבי עקיבא והיה אחד מחמשת תלמידיו המובהקים. רבי עקיבא עצמו הסמיך את רשב"י לדיינות. רשב"י לימד תורה בצידון ולאחר שרבי עקיבא הוצא להורג, היה מהמתנגדים הבולטים לשלטון הרומאים, אשר דן אותו למוות. רבי שמעון הסתתר מהרומאים במשך 13 שנים במערה בפקיעין.

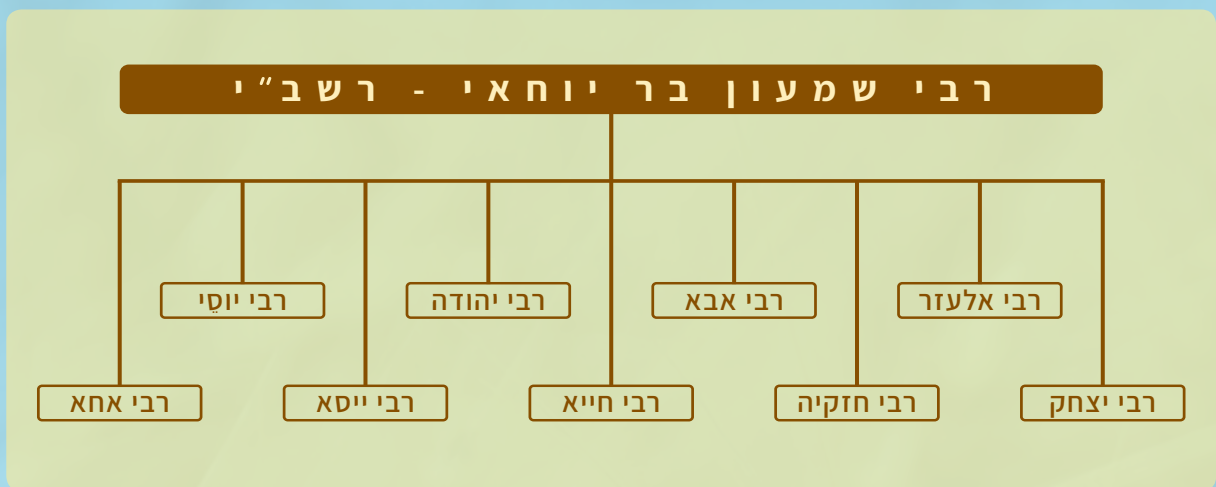
לאחר יציאתו מהמערה נסמך רשב"י שנית בסתר על ידי רבי יהודה בן בבא, הקים ישיבה בגליל, בה למדו תורה מפיו תלמידים רבים, המפורסם שביניהם היה רבי יהודה הנשיא. במשך שהותו במערה הגה רבי שמעון יחד עם בנו בחכמת הנסתר - הקבלה - ועל בסיס

לחנות

לימוד זה חובר לפי המסורת ספר הזוהר הקדוש שנכתב בארמית. הזוהר עוסק בעולמות העליונים, ורצוף בסמלי קבלה.

רשב"י עמד בראש עשרה מתלמידיו שהם בעלי הזוהר: רשב"י, שעמד בראש החבורה; בנו - רבי אלעזר; רבי אבא - עליו הטיל רשב"י להעלות על הכתב את הדברים שנאמרו; רבי יהודה; רבי יוסי; רבי יצחק; רבי חזקיה; רבי חייא; רבי ייסא; רבי אחא. רשב"י הכין את תלמידיו לקראת פטירתו וגילה להם את כל הסוד וסתרי תורה כדי שלא יאבדו מהעולם. רשב"י קרא ליום פטירתו "יום ההילולא" (=יום השמחה) וביקש מתלמידיו שלא להצטער, אלא לשמוח, ביום פטירתו. בזמן שהשמיע באוזני תלמידיו את כל הסודות יצאה אש גדולה ואור אדיר בקע מהבית, ולבסוף, יצאה נשמתו כאשר אמר את המילה "חיים" - שבפסוק "כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם" (תהילים, קל"ג, ג').

רבי שמעון בר יוחאי נפטר בל"ג בעומר, י"ח באייר, במירון ושם גם נקבר. על-פי המסורת, ספר הזוהר הקדוש עבר מדור לדור, נגנז והתגלה ושוב נגנז, עד אשר רבי משה דה ליאון, שחי לפני כ-700 מאות שנה בספרד, פרסם חלק מכתב יד עתיק של הזוהר הקדוש שחיבר רשב"י. במשך מאות שנים הלימוד בספר הזוהר היה נחלתם של חכמים ומקובלים גדולים בלבד, עד שבא האר"י הקדוש, שחי לפני למעלה מארבע-מאות שנה, והפיץ את ספר הזוהר הקדוש לפי קבלת האר"י לכל חכמי ישראל. האר"י קבע את ל"ג בעומר כיום טוב.

גנת יקרה, ביחידה זו נספר לילדים על רשב"י התנא האלוקי, תלמידו המובהק של רבי עקיבא, אשר לפי המסורה חיבר את ספר הזוהר הקדוש, נפטר ונקבר במירון בל"ג בעומר ובכל שנה מקיימים שם הילולה לכבודו. היחידה מומלצת לילדים בוגרים. ניתן להקריא את החלק **הצבוע בירוק** או לדלג עליו, בהתאם לשיקול דעתך. שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

רבי שמעון בר יוחאי היה צדיק גדול וחכם גדול בתורה. את כל ימיו הקדיש ללימוד התורה והיו לו אלפי תלמידים, שבאו ללמוד מפיו. כשהיה במערה עם בנו אלעזר הם למדו כל הזמן תורה. ובגלל שהם ידעו כל כך הרבה תורה והיו צדיקים הם למדו בתורה את הסודות שלה, את תורת הנסתר. את מה שכתוב בתורה, וגם דברים שכתובים בה רק ברמזים, ורק מי שלמד המון תורה והיה צדיק יכול להבין אותם.

למה קוראים לדברי התורה האלו "תורת הסוד" או "תורת הנסתר"?

כי אלו דברים שלא כתובים בתורה בצורה גלויה, כך שמי שקורא רק את הפסוקים בתורה אינו יכול להבין אותם. צריך קודם ללמוד תורה במשך הרבה שנים, ולקיים את המצוות. רק לאחר מכן יכולים לראות בפסוקים של התורה את הרמזים, ואם משתדלים, מתאמצים ולומדים אותם הרבה זמן, יש מי שמצליחים להבין אותם.

רבי שמעון בר יוחאי היה צדיק וגדול כל כך בתורה, שהוא גילה את סודות התורה, את הדברים הנסתרים בה.

לאחר שיצא מהמערה הוא לימד רק מעט מתלמידיו את תורת הנסתר.

למה הוא לא לימד את כולם?

כי רוב האנשים לא יכולים להבין את תורת הסוד והנסתר. הוא לימד רק את המעטים שהיו מסוגלים ללמוד מרשב"י את הסודות של התורה.

וכך עברו השנים, ורבי שמעון בר יוחאי היה מאוד זקן ורצה לגלות לתלמידיו את סודות התורה.

הוא אסף אותם אל ביתו שהיה במירון, ביום ה-33 לספירת העומר, הוא יום ל"ג בעומר, ואמר להם: "היום אגלה לכם דברים קדושים, שלא גיליתי לכם עד עכשיו, וברצוני לגלות לכם אותם היום. זה יום הילולה, יום של שמחה על שאני מגלה לכם את כל סודות התורה. ואני מבקש שכך יהיה בכל שנה, שהיום הזה יהיה יום של הילולה ולא יום של עצב ואבל."

וכך היה. במשך יום שלם ישבו איתו תלמידיו ולמדו ממנו את סודות התורה שרק הוא ידע. רשב"י דיבר, כל התלמידים הקשיבו, ורבי אבא כתב את הדברים בספר "הזהר" הקדוש, כדי שלא ישכחו. הדברים שגילה להם רשב"י היו כל כך קדושים וחשובים, שאור גדול יצא ממנו והקיף את הבית מסביב, אור גדול של קדושה, שנראה כמו מדורה גדולה.

מאז ועד היום, בכל שנה, כשמגיע היום ה-33 לעומר, הוא ל"ג בעומר, אנחנו מזכירים בשמחה את רבי שמעון בר יוחאי ואת תורתו הקדושה.

איך מזכירים אותו?

מדי שנה בל"ג בעומר מדליקים מדורות ברחבי ארץ ישראל, ושרים שירים על רבי שמעון בר יוחאי. גם מספרים על הרב שלו, רבי עקיבא, והכל לכבוד התורה הקדושה. מאז ועד היום, נוהגים המוני יהודים לעלות לקבר רשב"י בהר מירון בל"ג בעומר. מדליקים מדורות לזכר האור הגדול שהוא הביא לעולם בתורתו, משליכים נרות לתוך האש, מתפללים, מבקשים בקשות, קוראים תהילים ונותנים צדקה לכבוד הצדיק. בנים שהגיעו לגיל שלוש עולים למירון עם הוריהם, כדי להסתפר בפעם הראשונה בקבר הרשב"י (טקס החלאקה), וכולם רוקדים, חוגגים ומודים על המתנות הנפלאות שרבי שמעון בר יוחאי זכה להעניק לנו.

לפניך מספר הצעות לפעילויות שונות בגן. תוכלי להתאים את הרעיונות המובאים כאן לילדי הגן שלך, על פי רמת התפתחותם ועל פי יכולותיהם. את מוזמנת להוסיף משלך וליצור פעילויות נוספות.

• **ביטוי אישי:** חוויות ממדורת ל"ג בעומר.

שאלות לדוגמה:

- מה עשית סביב המדורה?
- איפה ערכתם את המדורה?
- מי עוד השתתף אתכם?

• **למידה במרחבי חיים:** חוויות מביקור במירון בל"ג בעומר.

• **העשרה מוסיקלית:** שירים ופיוטים על רשב"י.

הרחבה ופעילויות נוספות באתר

האתר מיועד לצפייה באמצעות מחשב נייד/נייד בלבד. ניתן להיכנס לאתר בשתי דרכים: לסרוק את הברקוד באמצעות הטלפון הנייד, ולשלוח לעצמך את הקישור בדוא"ל או בווטסאפ לפתיחה במחשב. אפשרות שנייה היא להקליד את הכתובת הרשומה מטה, בשורת הכתובת בדפדפן (מומלץ להשתמש בדפדפן כרום).

שלומי וסתם בהילולת ל"ג בעומר

bit.ly/shlomi-stam-hilula

סרטון: ההילולה במירון

bit.ly/hilula-meyron

טקס חלאקה במירון

bit.ly/halake-meyron

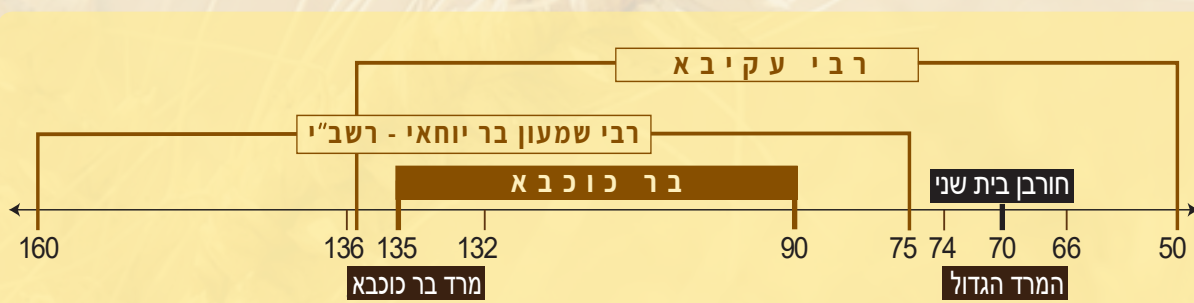
בר כוכבא

שמעון ברכוסיבא (או בן־כוזבא) המכונה ברכוכבא, היה מנהיג המרד ברומאים בימי הקיסר אדריאנוס (132-135 לספירה). יש הסוברים שהמרד פרץ על רקע גזירת איסור המילה ויש הסוברים שעל רקע הפרת הבטחת אדריינוס לבנות מחדש את בית המקדש. המרד נמשך שלוש שנים. בשלב הראשון של המרד, שוחררה ארץ יהודה כולל ירושלים, והמורדים השתלטו על חלקים ניכרים מארץ ישראל. שמעון ברכוכבא נעשה 'שמעון נשיא ישראל'. הוא הנהיג בתחום שלטונו סדרי חיים יהודיים עצמאיים ואף טבע מטבעות עבריים שסימלו עצמאות מדינית.

לגיונות רומיים נשלחו לארץ, ובהדרגה הצליחו להביס את צבא ברכוכבא. הקרב המשמעותי האחרון התחולל בביתר. לאחר מצור ממושך, פרצו הרומאים לעיר, וערכו טבח אכזרי בכל מי שנמצא בה. בקרב זה ברכוכבא מצא את מותו. לאחר המרד הרומאים גזרו גזירות שמד על היהודים, והוציאו להורג חכמים שעברו עליהן. היישוב ביהודה נחרב לגמרי, ירושלים הפכה לעיר רומית (איליה קפיטולינה) וההנהגה עברה מירושלים לגליל.

מדרש איכה רבא (פרשה ב, פסקה ד) מספר על רבי עקיבא שראה בברכוכבא את מנהיג המרד ומי שראוי להיות מלך המשיח, ועל כן דרש עליו את הפסוק "דרך כוכב מיעקב".

המדרש מספר על בריכותבא שערך ללוחמיו מבחן כניסה קיצוני: המועמדים נדרשים לקטוע את אצבעם על מנת להציג אומץ ונחישות יוצאות דופן – מעשה שאין ממנו דרך חזרה. רק בהתערבות החכמים ("עד מתי אתה עושה לישראל בעלי מומין?") משתנה דרישתו למפגן הכוח של עקירת ארז לבנון תוך כדי רכיבה על סוס. בריכותבא מתואר כמי שהתפלל לפני צאתו לקרב וביקש מהקב"ה שלא להתערב ("לא תסעוד ולא תכסוף"), אך יחד עם זאת, ממצאים ארכיאולוגיים מעידים שבריכותבא ולוחמיו שמרו מצוות והקפידו על תרומות ומעשרות, ציצית, תפילין ונטילת ארבע מינים. נראה כי בריכותבא, שהיה בעל כוח פיזי רב – "היה מקבל אבני בליסטרה באחת מארכובותיו, וזורקן והורג בהן כמה נפשות" – עורר והנהיג את הדור לגאולה מעשית דרך גילויי גבורה שלו ושל לוחמיו.

הרב קוק ראה במרד בריכותבא שלב בדרך לגאולה, על-פי התפיסה שלאומיות היא ראשית הגאולה: "ודווקא מפני שהחזון בשעתו נכשל, ובריכותבא נפל ועמו נפל ישראל בבחינת חירותו הלאומית, בטוחים אנו כי תורת אמת אשר בפה קדוש יבוא תור לה, והתור הזה הולך ובא, ולא תקום פעמים צרה, ולא לחינם לחם ישראל מלחמת קיומו ונצחו עד דור אחרון ועד כלל." (קוק, מאמרי הראי"ה, 202-203).

על רקע עיסוק מצומצם בספרות חז"ל בבריכותבא ובמרידתו ברומאים, בולטת הכרעתה של התנועה הציונית בראשיתה לאמץ את סיפור המרד, כסמל להתקוממות לאומית ולגבורת העם היהודי בארץ ישראל. ברוח זו של גבורה לאומית כתב לוי קיפניס שיר על בריכותבא. מכיון שאין מקור לסיפור זה, לא הכנסנו אותו לסיפור לילדים, מתוך מגמה לשמור על נאמנות למקורות. עם זאת, גננת שחשוב לה להביא גם סיפור זה תשלב אותו לפי הבנתה או להיעזר בסיפור המופיע באתר המלווה.

חלק זה של המדריך עוסק בדמותו של בריכותבא ובמרד שהנהיג. רבי עקיבא, גדול התנאים, תמך במרד ובבריכותבא וראה בו מלך המשיח, וכמוהו כפי הנראה רוב חכמי ישראל. רבי עקיבא סבר שיש אפשרות, ויש תנאים לכך, שהמרד יביא לשחרור מדיני ואיתו לשחרור רוחני ושייזכו לבניין בית המקדש. יש לציין שמיעוט חכמים התנגדו לו: "עקיבה, יעלו עשבים בלחיך וכן דוד איננו בא" [ירושלמי תענית פ"ד], והיו חכמים שראו שאין לבריכותבא רוח הקודש: "כיוון שראוהו שלא מריח ודן הרגוהו" [סנהדרין צג, ע"ב].

גננת יקרה,

הרב קוק למד מרבי עקיבא וראה במרד בריכותבא צעד לקראת הגאולה. נכון שהמרד נכשל אבל רוח הגבורה של בריכותבא ולוחמיו היא אותה רוח גבורה שפיעמה בלב החשמונאים, והיא אותה רוח גבורה של גואלי הארץ בדורנו - בדור הגאולה. רוח גבורת בריכותבא ולוחמיו היא אותה רוח גבורה המאפשרת לנו להילחם מול אויבינו הרבים למען גאולת ארץ ישראל וגאולת ירושלים.

הסיפור על בריכותבא טומן את הזרעים מהם תתפתח רוח אמונית גדולה בשחרור לאומי ובבניין ירושלים.

שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

לגננת

פרד בר כוכבא

מדרש לפי מסכת תענית, ד, ה

רבי שמעון בן יוחי היה אומר: עקיבה רבי היה דורש
'דָּרַךְ כּוֹכַב מֵעֵקֶב' (במדבר כד, יז) - 'דרך כוזבא מיעקב'.

רבי עקיבה כאשר היה רואה את בר כוזבה היה אומר:
זה הוא מלך המשיח.

אנחנו כאן

לפני שנים רבות גר בעיר ביתר, אשר ליד ירושלים, ילד קטן ושמו שמעון. הדבר האהוב ביותר על שמעון היו הסיפורים של אביו כוסבא על בית המקדש. "כשאני הייתי ילד בגילך, שמעון, הייתי עולה לרגל לירושלים, לבית המקדש, עם איתנו קורבנות וגם את ארבעת המינים. בפסח היינו מעלים איתנו כבש לקרבן הפסח, אותו היינו אוכלים בלילה עם מצות ומרור. ובחג השבועות היינו מעלים ביכורים למקדש, את הפירות הראשונים משבעת המינים שצמחו בשדות שלנו". "איך יכולתם לדעת איזה פרי הוא הראשון?" שאל שמעון את אביו.

"שאלה מצויינת שאלת, בני" אמר כוסבא בחיבה. "אבא שלי היה יורד לשדה וכשהגיע לעץ התאנה והיה רואה תאנה שחנטה, שהפכה לפרי קטנטן, היה לוקח סרט אדום וקושר סביבה כדי שידע שזה הפרי הבכור, הראשון של העץ ואותו נעלה לכוהנים שבבית המקדש. ואיך היינו מעלים..." כוסבא המשיך לספר בפנים מאירות, "היינו הולכים בשיירות של אנשים הלבושים לבן, לכיוון ירושלים. בראש השיירה צעד שור שקרניו מצופות זהב ועליהן מונח זר עלי זית. ניגנו בחלילים והיכינו בתופים וכולנו קראנו ביחד: "עומדות היו רגלינו בשערייך ירושלים". וכשהתקרבו לירושלים, אנשי ירושלים היו מקבלים את פנינו בשמחה ומציעים לנו מים ומקום ללון. ולמרות שהיו המונים שעלו לרגל לבית המקדש איש לא אמר 'צר לי המקום'. ובית המקדש עצמו... איזה בניין יפה, מפואר וקדוש... הכהנים הקריבו קורבנות, ריח נפלא של קטורת נישא באוויר, ומהדוכן עלתה שירת הלויים... והיום..." כוסבא השתק נאנח ודמעה זלגה מעינו.

שמעון הקטן ידע מה המצב היום. הוא שמע מאנשים שעלו לירושלים וסיפרו שבית המקדש חרב, כמה עצובים היו... וכמה אבלים היו. שמעון הקטן שראה את הצער, החליט בליבו: "צריך לשחרר את ירושלים! צריך לבנות מחדש את בית המקדש!".

חלפו שנים ושמעון הקטן גדל ובגר והיה לבחור גבוה וחזק מאוד. אך למרות שחלפו השנים, אותן המחשבות המשיכו ללוות את שמעון: "צריך לשחרר את ירושלים! צריך לבנות מחדש את בית המקדש!". המחשבות והרצון העז החלו להפוך למעשים. שמעון שיתף את חבריו במחשבותיו.

חבריו נדהמו.

"שמעון! גם אנחנו משתוקקים לבנות את בית המקדש ולזכות לעלות אליו בקדושה וטהרה כמו ההורים שלנו, אבל הרומאים שולטים בארץ ישראל. מה נעשה? נמרוד ברומאים?? איך אפשר?!"

"אלו שאלות מצויינות, שאני חושב עליהם זמן רב, ענה להם שמעון. "אנחנו צריכים לחשוב על תחבולות, כדי שיהיה לנו סיכוי לנצח". ואכן, שמעון וחבריו התכוננו בסתר למרד ברומאים כדי לשחרר את ירושלים ולבנות מחדש את בית המקדש. שמעון וחבריו חפרו באדמה וחצבו בסלע בורות ומחילות, שחברו בין בור לבור ובין בית לבית, וכך יכלו לעבור כך מבית לבית מבלי להתגלות. לבורות ולמחילות קראו "מחילות מסתור".

יום אחד, כשבר־כוכבא וחבריו התאמנו במערות המסתור, הם ראו מרחוק ארבעה אנשים מתקרבים אליהם. כשהדמויות התקרבו וניתן היה לזהות אותם עברה לחישת התרגשות בין הלוחמים: "תראו מי בא! זה רבי עקיבא! רבי עקיבא בא אלינו! מלווה בעוד שלושה חכמים!". מעניין למה הוא טרח ובא עד לכאן, למקום נסתר הרחוק מכל עיר וכפר, הרהרו הלוחמים.

רבי עקיבא התקרב ונעמד מול המפקד - שמעון ברי־כוכבא: "שמעון ברי־כוכבא, קרא בקול רבי עקיבא, "עליך נאמר הפסוק בתורה 'דרך כוכב מיעקב', אתה המנהיג של המרד ברומאים! אתה, שמעון ברי־כוכבא, אתה הוא זה שנותן לנו אור ושמחה, כמו כוכב שמאיר בלילה חשון! אני רוצה לעזור לך!".

איך הרגישו ברי־כוכבא וחבריו?

כאשר ברי־כוכבא וחבריו שמעו את דברי התמיכה החמים של רבי עקיבא, הם שמחו מאוד והמשיכו במרץ את ההכנות למרד ברומאים, לשחרור הארץ, לשחרור ירושלים, בניית בית המקדש וחידוש העבודה בו.

לפנייך מספר הצעות לפעילויות שונות בגן. תוכלי להתאים את הרעיונות המובאים כאן לילדי הגן שלך, על פי רמת התפתחותם ועל פי יכולותיהם. את מוזמנת להוסיף משלך וליצור פעילויות נוספות.

- **חקר אישי:** מחקר על בארות ובורות מים.
- **דרמה והמחזה:** המחזת העלייה לרגל לבית המקדש.
- **ביטוי אישי:** שיתוף בחוויות מטיוולים וביקורים במערות.
  - שאלות לדוגמה:
    - איפה טיילת?
    - מה עשית שם?
    - מה הכי אהבת בטיוול?

הרחבה ופעילויות נוספות באתר

האתר מיועד לצפייה באמצעות מחשב נייד/נייד בלבד. ניתן להיכנס לאתר בשתי דרכים: לסרוק את הברקוד באמצעות הטלפון הנייד, ולשלוח לעצמך את הקישור בדוא"ל או בווטסאפ לפתיחה במחשב. אפשרות שנייה היא להקליד את הכתובת הרשומה מטה, בשורת הכתובת בדפדפן (מומלץ להשתמש בדפדפן כרום).

שירים וסרטונים - בר כוכבא

bit.ly/songs-bar-kochva

מחילות ומערות מסתור

bit.ly/hiding-caves

מאמר: בר כוכבא

bit.ly/article-bar-kochva

שחרור ירושלים

מדרש לפי מסכת תענית, ד, ה

אמר רבי יוחנן: שמונים אלף זוג של תוקעי קרנות רומאיים היו מקיפים את העיר ביתר וכל אחד ואחד היה ממונה על כמה חיילות, והיה שם בן כוזבה והיה לו מאתים אלף חיילים...

היאך אפשר לבודקן? אמרו לו: כל מי שאינו רוכב על סוסו ועוקר ארז מן לבנון לא יהיה נכתב בצבאות שלך. והיו לו מאתים אלף כך מכאן ומכאן.

הגנה

ברכוכבא ולוחמיו התכוננו למרד ברומאים. הם הכינו מחילות מסתור אגרו כלי נשק והתאמנו בסתר. ולמרות שהצבא הרומאי היה חזק ומאומן, ברכוכבא ולוחמיו גרמו לו לאבידות כבדות, הביסו אותו ושחררו את יהודה ואת ירושלים. הקיסר הרומי, אדריאנוס, לא השלים עם התבוסה. הוא שלח לארץ מצביא מנוסה וחייילים רבים, והם חידשו את הלחימה בבר כוכבא וצבאו. בסופו של דבר המרד נכשל, יהודים רבים נהרגו והארץ חרבה. אבל רוח המרד לא נכשלה.

הרב קוק אמר שדברי רבי עקיבא היו תורת אמת. המרד לא היה לשווא. בכל השנים יהודים בכל הגלויות התפללו: "לשנה הבאה בירושלים". אנחנו זוכרים את רוחם של רבי עקיבא ובר כוכבא וממשיכים את דרכם.

גנת יקרה,

סיפורו המופלא של ברכוכבא הוא השראה לדורות הכוספים לחירות מדינית ורוחנית. שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

שמעון בריכוכבא וחבריו החליטו לגרש את הרומאים, לשחרר את ירושלים ולבנות מחדש את בית המקדש.

יום אחד הרומאים גזרו גזירה: ליהודים אסור לערוך ברית מילה לבניהם! כשבריכוכבא שמע על הגזרה הוא קרא לחבריו ואמר: "לא נסכים להישמע לגזרות הרומאים! אנחנו נשמעים למצוות ה'"! והודיע לכולם: "אנחנו מתחילים להילחם ברומאים ולגרש אותם! לחירות ישראל! לחירות ירושלים!" הידיעה עברה בין כל קבוצות הלוחמים.

בדיוק כמו הודעה על קידוש החודש, הם הדליקו מדורה בראש הר גבוה. יהודים שעמדו על הר מרוחק ראו את האש והדליקו אף הם מדורה גדולה וכך הודלקו עוד ועוד מדורות בראשי ההרים, ועם האש עברה הידיעה על פרוץ המרד והתפשטה בכל ארץ ישראל. את המרד הנהיג שמעון בריכוכבא, בתמיכתו של רבי עקיבא, שרבים מתלמידיו היו מלוחמיו של בריכוכבא.

בכל רחבי הארץ התנהלה מלחמה נגד הרומאים. הלוחמים היהודים הסתתרו ביום במחילות המסתור, ובלילה היו יוצאים ומכים ברומאים. יום אחד הגיעה לידי בריכוכבא איגרת ובה כתוב שיש קבוצת לוחמים ליד ים המלח והם מנותקים מבני משפחותיהם. צריך לעזור להם לחגוג את חג הסוכות הקרב.

בריכוכבא ציווה מיד לשלוח ללוחמים שליד ים המלח אתרוג, לולב הדס וערבה. אחד הלוחמים שאל: "בריכוכבא, אנחנו באמצע המלחמה עם הרומאים, לא חבל לבזבז כוח על משלוח של ארבעת המינים? אולי עדיף שנשלח להם כלי נשק?" "אתה טועה" ענה לו בריכוכבא. "ההצלחה שלנו היא מאת ה', והכוח שלנו יגיע בזכות קיום מצוות". והם אכן הצליחו. צבאות הרומיים ברחו ועל הגבעות הודלקו מדורות ניצחון. עם ישראל שוב היה עצמאי, ירושלים שוחררה וחזרה להיות בירת ישראל.

מה לדעתכם בריכוכבא צריך לעשות עכשיו?

בריכוכבא הוכרז ל"נשיא ישראל". הוטבעו מטבעות כסף חדשים שבצד אחד היו כתובות המלים "שנה אחת לגאולת ישראל" ומהצד השני הוטבע ציור של בית המקדש עם לוחות הברית, או ציור של אתרוג ולולב. על חלק מהמטבעות היה כתוב "לחירות ישראל". בריכוכבא תכנן להקים מחדש את בית המקדש. הוא ולוחמיו החלו לחדש את עבודת ה' על הר הבית כדי להיות מוכנים לעבוד בבית המקדש שייבנה.

למרות שבסוף בריכוכבא וחבריו לא זכו לבנות את בית המקדש, בכל שנה, כשאנחנו מדליקים מדורה בל"ג בעומר אנחנו זוכרים את בריכוכבא. זוכרים את גבורתו, זוכרים את השאיפה שלו לשחרר את ארץ ישראל מאויבים, ואת הרצון שלו להקים מחדש את בית המקדש ולחדש את עבודת הכהנים והלוויים.

אנחנו מאמינים שהקב"ה גם הוא זוכר, ואנחנו זוכים לראות בבניין הארץ ונזכה במהרה לראות בבניין בית המקדש.

לפנייך מספר הצעות לפעילויות שונות בגן. תוכלי להתאים את הרעיונות המובאים כאן לילדי הגן שלך, על פי רמת התפתחותם ועל פי יכולותיהם. את מוזמנת להוסיף משלך וליצור פעילויות נוספות.

- **חקר:** איך מטביעים מטבעות?
- **יזמות וחקרנות:** יצירת מטבעות מחמרן או מגבס.
- **דיון:** שיחה על מטבעות בימינו - השוואה בין מטבעות, היכן מוצאים מטבעות? מה ההבדל בין מטבעות לשטרות? מה ניתן ללמוד באמצעות המטבעות על האנשים שחיו באותה תקופה?
- **מרחבי חיים:** להביא מטבעות ושטרות שונים לגן, בהם ניתן להשתמש בהם במשחק הסוציו-דרמטי.
- **חקרנות:** פתיחת מרכז לחקר המטבעות בגן, בו הילדים ייצרו מטבעות, ירקעו ויעתיקו באמצעות עיפרון (הרחבה באתר).

הרחבה ופעילויות נוספות באתר

האתר מיועד לצפייה באמצעות מחשב נייד/נייד בלבד. ניתן להיכנס לאתר בשתי דרכים: לסרוק את הברקוד באמצעות הטלפון הנייד, ולשלוח לעצמך את הקישור בדוא"ל או בווטסאפ לפתיחה במחשב. אפשרות שנייה היא להקליד את הכתובת הרשומה מטה, בשורת הכתובת בדפדפן (מומלץ להשתמש בדפדפן כרום).

משחקי דרמה ופנטומימה

bit.ly/bar-kochva-drama

ריקוע והעתקת מטבעות

bit.ly/copy-coins

חקר: מטבעות קדומים

bit.ly/antique-coins

ספירת העומר ול"ג בעומר

יחידה 1

ספירת העומר

ויקרא, כ"ג, ט"ו-ט"ז

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תְּבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם וְקִצְרַתֶּם אֶת קְצִירָהּ וְהִבַּאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל
הַכֹּהֵן. וְהֵנִיף אֶת הָעֹמֶר לִפְנֵי ה' לְרִצְוֹנְכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת יַנִּיפְנוּ הַכֹּהֵן...
וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הַבִּיאְכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שִׁבַע שַׁבָּתוֹת
תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה. עַד מַמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם
וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה'.

מסכת מנחות, י', ג'

כיצד היו עושין? שלוחי בית דין יוצאין מערב יום טוב, ועושין אותו כריכות
במחבר לקרקע, כדי שיהא נוח לקצר. כל העירות הסמוכות לשם מתכנסות לשם,
כדי שיהא נקצר בעסק גדול. כיון שחשכה, אמר להם: "בא השמש?" אומרים
"הין". "בא השמש?" אומרים "הין". "מגל זו?" אומרים "הין". "מגל זו?" אומרים
"הין". "קפה זו?" אומרים "הין". "קפה זו?" אומרים "הין". "ובשבת אומר להם: "שבת
זו?" אומרים "הין". "שבת זו?" אומרים "הין". "אקצר?" אומרים "הין". "אקצר?"
אומרים "הין". "קצרו!" שלשה פעמים על כל דבר ודבר, והן אומרים לו: "הין, הין, הין."
וכל כך למה? מפני הביתסין, שהיו אומרים לו:
אין קצירת העמר במוצאי יום טוב.

הפסוקים בחומש ויקרא כוללים שתי מצוות הקשורות זו לזו.
 א. מצוות הנפת העומר - מצווה התלויה בארץ ומקשרת בין הבאת הקציר הראשון לבית המקדש והנפתו, לבין ההיתר של אכילת תבואה חדשה.
 ב. מצוות ספירת העומר - מצוות ספירת שבעה שבועות המתחילה ביום בו מקיימים את מצוות הנפת העומר. מצוות ספירת העומר לא פסקה גם אחרי חורבן הבית השני, כשעם ישראל גלה מארצו.

ספירת העומר נוהגת מיום ט"ז בניסן, למחרת יום טוב ראשון של פסח, ועד ו' בסיון, חג השבועות. סופרים ארבעים ותשעה יום שהם שבעה שבועות. "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה, שִׁבְעַת שָׁבָתוֹת תְּמַיִמַת תִּהְיֶינָה" (ויקרא, כ"ג, ט"ו). "שִׁבְעָה שָׁבָעַת תִּסְפֹּר לָךְ, מִהַחֵל חֲרַמְשׁ בְּקֶמֶה תִּחַל לִסְפֹּר שִׁבְעָה שָׁבָעוֹת" (דברים, ט"ז, ט').

כיצד סופרים?

מיום ט"ז בניסן אומרים בכל ערב, בצאת הכוכבים, אחרי תפילת ערבית, את הברכה על העומר, בציון היום לעומר: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על ספירת העומר". ולאחריה: "היום יום אחד לעומר" וכד'.

ימי ספירת העומר הם ימי שמחה המגשרים ומקשרים בין שני החגים, בין גאולה גשמית וארצית לגאולה רוחנית, בין הצעד הראשון בגאולת ישראל ממצרים לבין המטרה שלו במתן התורה לישראל. לפי ספר החינוך (מצוות ספירת העומר ש"ו) מתן תורה הוא הסיבה והתכלית של יציאת מצרים. "נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד והנכסף ללבנו, כעבד ישאף צל וימנה תמיד: מתי תבוא העת הנכספת הזו! כי כשהאדם מונה ימים לזמן ידוע, הוא מראה כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא".

לספירת העומר יש גם משמעות עמוקה על פי הקבלה. שבעת השבועות מוקבלים לשבע הספירות הקבליות - חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד ומלכות - וכך גם ימי הספירה. לדוגמה, היום הראשון שבשבוע הראשון של הספירה הוא "חסד שבחסד", היום השני הוא "גבורה שבחסד", היום הראשון בשבוע השני הוא "חסד שבגבורה", וכן הלאה.

מנחת העומר

כשבית המקדש היה קיים, היו מקריבים את מנחת העומר מקציר השעורים הראשון, ביום הראשון שאחרי החג הראשון של הפסח, הוא ליל הסדר. כפי שנאמר בספר ויקרא: "...כִּי תֵבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָכֶם, וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וְהִבֵּאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן; וְהֵנִיף אֶת הָעֹמֶר לִפְנֵי ה' לְרִצְוֹנְכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת יְנִיפֶנּוּ הַכֹּהֵן" (ויקרא, כג, י-יא).

המשנה (מסכת מנחות, י', ג') מתארת טקס גדול, בו השתתפו שליחי בית הדין ואנשים רבים שגרו בסביבת שדה השעורים בסמוך לירושלים. הטקס התקיים "ממחרת השבת" שהוא במוצאי חג ראשון של פסח (ביהדות היום מתחיל בשקיעה). קצרו בו את התבואה הראשונה בשנה והביאו ממנה לבית המקדש. הכהן הניף עומר (כמות מסוימת של גרעיני שעורה) לארבע רוחות השמים, כאומר שכל הטוב הזה ניתן לנו מאת הקב"ה, ובמנחה אנו מודים לו על התבואה שהתחדשה גם בשנה הזו.

במהלך הטקס שליחי בית הדין היו קוראים שלוש פעמים בקול גדול כל שאלה, וכל הקהל ענה להם בקול גדול. הסיבה לכך הייתה שהיו כתות שיצאו נגד פסיקת חכמים על מועד קיום מצוות מנחת העומר.

גנת יקרה,

מצוות ספירת העומר נוהגת בימינו בכל קהילות ישראל. יש באפשרותך להוריד מהאתר את קובץ לוח ספירת העומר, להדפיסו ולשלוח עם הילדים לפני חופשת הפסח, כדי שהילדים יוכלו להתחיל לספור כבר בחוה"מ. מומלץ לעסוק בנושא ספירת העומר ביום בו חוזרים לגן מחופשת הפסח.

כדאי להציג בגן לוח גדול של ספירת העומר ולספור עם הילדים לאחר תפילת שחרית. מי שלא חילקה לילדים את לוח ספירת העומר לפני פסח, כדאי להוריד את הקובץ מהאתר ולחלק לילדים. מומלץ להוסיף אות לכל מספר (גימטריה) כהכנה ל"ג בעומר. ניתן להרחיב ולספר על טקס קציר והנפת העומר (מופיע במסגרת ירוקה בעמ' 60) בהתאם לגיל הילדים, רמת ההתפתחות ושיקול דעתך.

שימי לב, באתר המלווה את המדריך תוכלי למצוא תמונות ואיורים שעוזרים להמחיש את נושא הקציר והנפת העומר: שיבולים, קציר, מגל וכו'.

שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

ספירת העומר

ליל הסדר נגמר. למחרת בערב, כשיצא החג אבא הלך לבית הכנסת ואמא הוציאה מהארון לוח מיוחד. מה היא הוציאה?
אמא הוציאה את לוח ספירת העומר.

מה זה לוח ספירת העומר אתם שואלים?
זהו לוח שבעזרתו סופרים את ספירת העומר.

מה סופרים?
סופרים ימים ושבועות. שבע שבתות תמימות, שבעה שבועות שלמים.
ממחרת השבת, מהיום שאחרי ליל הסדר, סופרים במשך ארבעים ותשעה ימים, עד שמגיעים ביום החמישים...

לאן מגיעים?
מגיעים לחג שבועות, לחג מתן תורה.

למה סופרים את ספירת העומר?
כשמחכים למשהו ומאוד רוצים שהוא כבר יגיע, סופרים כמה ימים עברו, וכמה נשאר עד שהוא יגיע.

לילי היא

מישהו יכול לתת דוגמה למשהו שהוא סופר את הימים בציפייה שיגיע?
למשל כשמחכים למסיבת יום הולדת סופרים כמה ימים עוד נשאר, או כאשר מחכים מתי
נצא כבר לטיול, או לפני ביקור של סבא וסבתא.

כך בני ישראל שיצאו ממצרים ציפו להגיע לזמן החשוב ביותר, בו הם יקבלו את הדבר
החשוב ביותר - את התורה. זה יקרה בחג מתן תורה, שהוא חג השבועות.

וכמו בני ישראל במדבר, גם אנחנו מחכים מחג פסח: מתי כבר נקבל את התורה? מתי כבר
יגיע הזמן? ואנו סופרים, ומצפים לסיים לספור שבעה שבועות שלמים, ואז יגיע סוף סוף
חג מתן תורה.

ספירת העומר מתחילה "ממחרת השבת", מהיום שאחרי ליל הסדר, אחרי שהביאו לבית
המקדש את מנחת העומר.

אתם לא יודעים מהי מנחת העומר?

אתם צודקים. בואו נתחיל את הסיפור מהתחלה ולאט לאט נבין הכל:

לפני שנים רבות, כשבית המקדש היה קיים בירושלים, העלו לבית המקדש את הקציר
הראשון. מהשיבולים הראשונות שהבשילו הכינו קמח.

מהקמח לקחו עומר, כמות מסוימת, ואותו הכהן הניף לכל הכיוונים, כדי להראות שהקב"ה
נמצא בכל מקום.

רק אחרי שהביאו לבית המקדש את 'ראשית הקציר', והכהן הניף על המזבח את הקמח
שטחנו מגרעיני השיבולים, היה מותר לכולם לקצור את השיבולים בשדות שלהם.

מה עשה הכהן? ולמה?

בתורה כתוב: "...וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וְהִבֵּאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן. וְהֵנִיף אֶת
הָעֹמֶר לִפְנֵי יְהוָה לְרִצְנָתְכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת יְנִיפוּ הַכֹּהֵן... (ויקרא, פרק כ"ג, פסוקים ט"ז-ט"ז).
לאחר חג הפסח מתחילה בארץ ישראל עונת הקציר.
בהתחלה קוצרים שעורה ובהמשך קוצרים חיטה.

מה זו שעורה? השעורה היא צמח שדומה לחיטה.

למה דווקא שעורה? - כי השעורה מבשילה ראשונה, ולכן היא נקראת "ראשית הקציר",
ואת השעורים מביאים לבית המקדש לטקס הנפת העומר.

מאותו יום בו הניפו את העומר התחילו לספור.

ואיך קוראים לספירה הזו שמתחילה מהיום בו הניפו את העומר של ראשית הקציר בבית
המקדש? קוראים לה ספירת העומר!

צריך לספור בערב, בתפילת ערבית, ופה בגן נספור בכל בוקר. ככה סופרים:
"היום שמונה ימים בעומר, שהם שבוע אחד ויום אחד בעומר".

"הנני מוכן ומזומן לקיים מצוות עשה, כמו שכתוב בתורה: "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת
מִיּוֹם הִבֵּיאְכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שָׁבָתוֹת תְּמִימַת תְּהִינָה."

קציר העומר

הבאת ראשית הקציר לבית המקדש התחילה בטקס גדול.
בלילה שאחרי ליל הסדר היו שליחי בית המקדש יוצאים
לשדה שעורה שגדל ליד ירושלים
וכל אחד מהשליחים החזיק ביד מגל.

מה זה מגל ומה עושים בו?

מגל הוא כלי חקלאי בו קוצרים את השיבולים. יש לו ידית קטנה ולהב מעוגל.
אנשים רבים באו להשתתף בטקס ראשית הקציר.
כולם עמדו מסביב והשליחים עמדו בקצה שדה השעורים.

כל אחד מהשליחים קרא בקול:
"בא השמש?" השמש כבר שקעה וירדה החשכה?
והאנשים העומדים סביב צועקים: "כן!"
השליחים שואלים שוב:
"בא השמש?" והאנשים העומדים סביב צועקים: "כן!"
וכך גם בפעם השלישית:
"בא השמש?" והאנשים העומדים סביב צועקים: "כן!"
השליחים ממשיכים לשאול:
"אקצור במגל זה?" וכל האנשים צועקים: "כן!"
השליחים שואלים שוב:
"אקצור במגל זה?" וכל האנשים צועקים: "כן!"
וכך גם בפעם השלישית:
"אקצור במגל זה?" וכל האנשים צועקים: "כן!"
השליחים שואלים שלוש פעמים
"האם אכניס את השיבולים לסל הזה?" וכל האנשים צועקים: "כן!"
השליחים שואלים שאלה אחרונה:
"אקצור?" וכל האנשים צועקים "קצור!"
השליחים שואלים שוב:
"אקצור?" וכל האנשים צועקים "קצור!"
וכך גם בפעם השלישית:
"אקצור?" וכל האנשים צועקים "קצור!"

השליחים הניפו את המגלים והחלו לקצור את שיבולי השעורה, כדי להביא אותם לכהן.
הכהן יניף את מנחת העומר בבית המקדש.

למה השליחים שאלו את האנשים שמסביב את כל השאלות?

ולמה שלוש פעמים? לא מספיקה תשובה אחת?

חכמים רצו לפרסם את הטקס ושכולם ידעו שצריך להתחיל לקצור
למחרת ליל הסדר ולא בזמן אחר.

לפנייך מספר הצעות לפעילויות שונות בגן. תוכלי להתאים את הרעיונות המובאים כאן לילדי הגן שלך, על פי רמת התפתחותם ועל פי יכולותיהם. את מוזמנת להוסיף משלך וליצור פעילויות נוספות.

- **ביטוי אישי:** שיחה על הציפייה וספירה לקראת אירוע חשוב ומרגש. שאלות לדוגמה:
- ספרו על אירוע מרגש שאתם מחכים לו וסופרים את הימים לקראתו.
- באילו דרכים אנחנו יכולים לספור את הימים?
- **דרמה והמחזה:** המחזת טקס קציר העומר, כמתואר בעמוד הקודם.
- **יצרנות:** לחלק לילדים לוח אישי לספירת העומר, הילדים יצרו את הסמן של ספירת הימים.
- **קהלתיות - הגן כקהילה:** ספירה יחד בכל בוקר.

הרחבה ופעילויות נוספות באתר

האתר מיועד לצפייה באמצעות מחשב נייד/נייד בלבד. ניתן להיכנס לאתר בשתי דרכים: לסרוק את הברקוד באמצעות הטלפון הנייד, ולשלוח לעצמך את הקישור בדוא"ל או בווטסאפ לפתיחה במחשב. אפשרות שנייה היא להקליד את הכתובת הרשומה מטה, בשורת הכתובת בדפדפן (מומלץ להשתמש בדפדפן כרום).

משחק מסלול ספירת העומר

bit.ly/route-sfirat-haomer

על חיטה ושעורה

bit.ly/wheat-and-barley

לוח ספירת העומר להדפסה

bit.ly/sfirat-haomer-poster

ל"ג בעומר

מסכת יבמות, ס"ב, ע"ב

אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. והיה העולם שמם עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע והם הם העמידו תורה אותה שעה תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת אמר רב חמא בר אבא ואיתימא ר' חייא בר אבין כולם מתו מיתה רעה.

ל"ג בעומר

ל"ג בעומר חל ביום י"ח באייר, זהו היום השלושים ושלושה (ל"ג = 33 בגימטריה) לספירת העומר.

שלושים ושלושה ימים ראשונים של ספירת העומר, שהיו ימי השמחה, הפכו אחר חורבן בית שני, לימים בהם נוהגים מנהגי אבלות. בהם לא מסתפרים ולא מתחתנים (לפי המנהגים השונים). רק מל"ג בעומר ואילך מותר להתחתן ולשמח, לפי חלק מהמנהגים. ל"ג בעומר אינו נזכר בהלכה, ובאגדות חז"ל ניתן למצוא רק רמזים על מנהגיו.

שלוש דמויות, הקשורות זו לזו, הוטבעו ברבות השנים בזיכרון התרבותי של העם היהודי בזיקה לל"ג בעומר:

הראשון הוא רבי עקיבא, שעשרים וארבעה אלף מתלמידיו מתו במגפה, בין פסח ליום י"ח באייר, שנעצרה בל"ג בעומר. יש אומרים כי מתו במלחמה, ויש אומרים כי מתו במגפה מפני שלא נהגו כבוד זה בזה.

השני הוא תלמידו של רבי עקיבא, רבי שמעון בר יוחאי (רשב"י), שיום ההילולה לכבודו נערך בל"ג בעומר. ביום זה, לפי המסורת, רשב"י התחתן וגם נפטר. לפי המסורת הקבלית, לפני פטירתו ניתנה לו הרשות לגלות את סודות התורה, שניתנו למשה בסיני, ולכן מרבים בשמחה על שזכה לקבל את הסודות.

השלישי הוא שמעון ברכוכבא, מצביא המרד ברומאים בו תמך רבי עקיבא. יש המשייכים את יום ל"ג בעומר ליום פרוץ מרד בר כוכבא נגד הרומאים, וליום ניצחון במרד. ביום זה מפסיקים במנהגי האבלות. נוהגים לערוך חתונות, לקיים את טקס ה"חֶלְקָה" לבני השלוש ולהדליק מדורות.

יש להדגיש שעיקר טעם ציון ל"ג בעומר כיום שמחה והטעם העיקרי למנהג הדלקת המדורות מתייחס להילולה לכבוד התנא הקדוש בר יוחאי. הסיבה העיקרית להדלקת המדורה היא שמחת סודות התורה שגילה רשב"י לתלמידיו ולזכר האש הגדולה אש התורה שאפפה את רשב"י באותו הזמן.

גנת יקרה,

סיפורו של ל"ג בעומר שונה מסיפורם של שאר החגים והמועדים בלוח השנה, בהם ישנו סיפור אחד בעל מסר ערכי ותורני. ל"ג בעומר מרכז אליו מסורות אשר עברו מדור לדור וקושרות אותו לרבי עקיבא, לתלמידו רשב"י ולמפקד המרד בר כוכבא. עם זאת יש לציין שהטעם המרכזי להדלקת מדורות, שבו נתרכז בסיפור בגן, הוא סיפור ההילולה לכבוד רבי שמעון בר יוחאי.

לאור דמויות מופת אלו נחנך את הילדים לאהבת תלמידי חכמים, ולאהבת התורה והארץ. החלק המסומן בירוק מסביר את שם החג מתאים לילדים בוגרים. יש להתאימו לרמת התפתחות הילדים, בהתאם לשיקול דעתך.

שימי לב - משפטים המודגשים בתכלת ניתן להפנות כשאלה לילדים.

לחגי האל

"הנני מוכן ומזמן לקיים מצות עשה..."
עכשיו ספרנו את ספירת העומר.

מתי התחלנו לספור ועד מתי נספור?

התחלנו בחג הפסח שבו יצאנו ממצרים, ונסיים בחג השבועות, חג מתן תורה. בימים אלה נהגו להניף את העומר בבית המקדש, ולכן אנו קוראים לספירה הזו "ספירת העומר".

כמה זמן נמשכת ספירת העומר?

ספירת העומר נמשכת בדיוק שבעה שבועות, שהם ארבעים ותשעה ימים. ביום החמישים אנו חוגגים את היום בו קיבלנו את התורה, חג השבועות.

בואו נראה יחד כמה ימים כבר עברו מאז שהתחלנו לספור את ספירת העומר. היום הגענו ליום ה-30 בעומר. בעוד 3 ימים נגיע ליום ה-33 בעומר, וזהו יום מיוחד מאוד. זהו יום ל"ג בעומר.

כאן ניתן לעבור לשוחח ולהדגים גימטריה, כמובא במסגרת בעמוד הבא.

ומה מיוחד דווקא ביום השלושים ושלושה לעומר? בל"ג בעומר?

זוכרים שדיברנו על רבי עקיבא?

רבי עקיבא היה רב גדול וחשוב, והיו לו הרבה מאוד תלמידים. חלק מהם חלו במגפה. ביום ה-33 בעומר, יום ל"ג בעומר, נעצרה המגפה ותלמידי רבי עקיבא לא חלו יותר. אנשים הדליקו מדורות בראשי ההרים, להודיע שהמגפה נגמרה, ול"ג בעומר הפך להיות יום שמחה.

ויש סיבה נוספת ואפילו עוד יותר חשובה לכך שיום ל"ג בעומר הוא יום מיוחד:
לרבי עקיבא היה תלמיד גדול וחשוב.

מישהו זוכר מה שמו?

נכון. רבי שמעון בר יוחאי היה מתלמידי הגדולים של רבי עקיבא, ול"ג בעומר היה יום מיוחד מאוד: באותו יום הוא אסף את תלמידיו וגילה להם את תורת הסוד שנכתבה בספר הזוהר הקדוש. באותו זמן בקע אור גדול שנראה כמו אש, כמו מדורה גדולה שעטפה את הבית בו לימד את תלמידיו, ונמשכה עד הערב.

רשב"י אמר לתלמידיו שבכל שנה יעשו הילולה, חגיגה גדולה, כדי לזכור את התורה הקדושה שלימד. תורה שהייתה כמו מתנה גדולה שהביא לעולם בחכמתו הגדולה ובקדושתו.

ל"ג בגימטריה

מה זה ל"ג? יש בכלל מילה כזאת?

ל"ג זו לא מילה. זהו צירוף של שתי אותיות: האות למ"ד והאות גימ"ל.

בואו נתבונן בלוח ספירת העומר שלנו. תראו - ליד כל מספר יש גם אות.

איזה אות יש ליד היום הראשון? האות אל"ף.

איזה אות יש ליד היום השני? האות בי"ת.

איזה אות יש ליד היום השלישי? האות גימ"ל.

למה זה דומה? - ללוח השנה בו אנחנו מוסיפים אות ליד התאריך.

כל אחת מאותיות האל"ף-בי"ת מסמנת מספר. למשל: א = 1, ב = 2, ג = 3 וכן הלאה.
האות למ"ד מסמנת 30, והאות גימ"ל מסמנת 3.

אם נחבר 30 ועוד 3 נקבל...

נכון, 33. והיום השלושים ושלושה לעומר נקרא גם ל"ג בעומר.

למה ל"ג? - כי יש בו את האותיות למ"ד וגימ"ל.

לפניך מספר הצעות לפעילויות שונות בגן. תוכלי להתאים את הרעיונות המובאים כאן לילדי הגן שלך, על פי רמת התפתחותם ועל פי יכולותיהם. את מוזמנת להוסיף משלך וליצור פעילויות נוספות.

- **ביטוי אישי:** חוויות ממדורת ל"ג בעומר.
- **למידה במרחבי חיים:** חוויות מביקור במירון בל"ג בעומר.
- **העשרה מוסיקלית:** שירים ומנגינות לל"ג בעומר.
- **יזמות וקהילתיות:** להכין קליפ של שירים/פיוטים, או הופעה בפני אנשים בקהילה (למשל: בית אבות או מעון לילדים קטנים וכדו').

הרחבה ופעילויות נוספות באתר

האתר מיועד לצפייה באמצעות מחשב נייד/נייד בלבד. ניתן להיכנס לאתר בשתי דרכים: לסרוק את הברקוד באמצעות הטלפון הנייד, ולשלוח לעצמך את הקישור בדוא"ל או בווטסאפ לפתיחה במחשב. אפשרות שנייה היא להקליד את הכתובת הרשומה מטה, בשורת הכתובת בדפדפן (מומלץ להשתמש בדפדפן כרום).

שלומי וסתם בהילולת ל"ג בעומר

bit.ly/shlomi-stam-hilula

סרטון: ההילולה במירון

bit.ly/hilula-meyron

ל"ג בעומר - שירים וסרטונים

bit.ly/sfirat-haomer-video

מדריך זה הביא בפנייך הצעות למגוון תכנים ופעילויות הקשורות בספירת העומר ול"ג בעומר, ובעיקר בשלוש הדמויות המרכזיות הקשורות בל"ג בעומר: רבי עקיבא, רשב"י ובר כוכבא.

אנו מקוות כי תפיקי תועלת רבה מן המדריך ומן האתר המלווה, תשאבי ממנו ידע ורעיונות לפעילות עשירה ומבורכת בגנך. נשמח לקרוא חוות דעתך: kol.kore.lag@gmail.com. את מזמנת לכתוב לעצמך הערות ורעיונות מקוריים משלך.
